Poštnina plačana v gotovini

Cena Din 1·-

Slovenski dom

Štev. 58. V Ljubljani, sobota 11. marca 1939. Leto IV

Važni dodatki k finančnemu zakonu

Med njimi je več določil, ki so izrednega pomena za Slovenijo

Belgrad, 11. marca. m. V poslanski zbornici se je snoči po sprejetju proračunskega predloga za notranje ministrstvo pričela takoj razprava o proračunu za kmetijsko ministrstvo. Vanjo je poseglo okoli 40 govornikov in je trajala do jutranjih ur. Od Slovencev so govorili poslanci Steblovnik, Štrcin in Rigler.

Na današnji seji bodo poslanci razpravljali o proračunskem predlogu ministrstva za socialno politiko in ljudsko zdravje. Od slovenskih poslancev so kot govorniki prijavljeni dr. Sevšek, dr. Klar in Smersu. Po sprejetju tega proračuna bo v poslanski zbornici razprava o proračunskem predlogu ministrstva za telesno vzgojo ljudstva. Pri tej priliki bo od slovenskih poslancev govoril dr. Albin Šmajd.

Danes dopoldne se v skupščini sestane tudi finančni odbor ter bo razpravljal o dodatkih, ki jih je za finančni zakon izdala na zadnjih sejah kraljevska vlada. Med drugim je vlada sprejela tele dodatke:

Vsem veroučiteljem na ljudskih šolah se prizna stanarina. Absolventke Krekove gospodinjske šole v Ljubljani se smejo nastavljati za gospodinjske učiteljice tudi izven Slovenije.

Dalje se v pooblastilu dovoljuje sprejem pogodbenih učiteljev in dnevničarjev v državno službo. Odobrava se nostrifikacija izpitov, položenih v tujini.

V finančnem zakonu se tudi uzakonjuje odlok prosvetnega ministra, oziroma ministrskega sveta glede podelitve kredita 31,100.000 din za potrebe ljubljanske univerze.

Realne gimnazije se morejo pretvoriti v klasične gimnazije. Prosvetni minister ima v finančnem zakonu tudi pooblastila, da z uredbo predpiše stopnjo bogoslovja v Mariboru.

Dalje je v finančnem zakonu pooblastilo, s katerim se dovoljuje Zvezi fantovskih odsekov in Zvezi dekliških krožkov ter Slovenski dijaški zvezi delovanje na srednjih šolah, kakor je dovoljeno n. pr. Sokolu.

Leta dušnopastirske službe se priznajo za napredovanje in pokojnino v primeru, če ti veroučitelji prestopijo v državno službo. To velja samo za srednje šole.

Prosvetni minister ima v finančnem zakonu pooblastilo, da sme izdati več uredb, med drugim uredbo o muzejih, uredbo o zaščiti starin, uredbo o gledališčih in druge.

V finančnem zakonu je dalje pooblastilo za bana dravske banovine, da sme v soglasju z banskim svetom spremeniti viničarski red. Istotako se odobrava prepis zdravilišča Golnik v last dravske banovine.

Minister za socialno politiko in narodno zdravje ima pooblastilo, da sme izdati uredbo o delavskih zbornicah. V finančnem zakonu je tudi določba, po kateri se delovanje zavarovalne družbe Merkur omeji samo na savsko banovino.

Odobrava se nakup Paumgartnerjevega posestva na Studencu za razširitev umobolnice za 2.6 milij. din. Odobren je tudi večji kredit za duševno bolnišnico v Novem Celju in za ureditev kirurškega oddelka v Ljubljani.

Glavarina, ki so jo plačevali izseljenci ter sezonski delavci v znesku 100 oz. 300 din, se popolnoma ukine.

Za pogodbene poštarje je važno določilo v finančnem zakonu, da se podržavi pokojninski sklad pogodbenih poštarjev.

V finančnem zakonu je dalje določba za ureditev in povečanje radio postaje v Ljubljani z relejno postajo v Mariboru.

Bani imajo v finančnem zakonu pooblastila, da uredo financiranje okrajnih kmet. odborov.

Državni mlekarski zavod v Kranju ima odobren kredit milijon dinarjev.

Kmetijski minister ima pooblastilo, da v soglasju z ministrskim svetom predpiše uredbo o saniranju in pospeševanju zadružništva.

Ministrski svet je poleg teh dodatkov sprejel še kakih 20 drugih, ki urejajo in deloma spreminjajo uredbo o likvidaciji kmetskih dolgov.

Finančni zakon vsebuje slednjič še pooblastila, da se trošarinsko kazni, predpisane zaradi prestopkov pri sladitvi mošta odpuste.

Za železniško delavstvo je važen dodatek v finančnem zakonu, po katerem se prizna vštetje delavskih let v pokojnino žel. uslužbencem.

Gradbeni minister ima pooblastilo, da lahko spremeni uredbo o državnem in banovinskem cestnem fondu.

Ceste Kranj-Jezersko, Maribor-Murska Sobota in Maribor-Dravograd se priznajo za drž. ceste.

Nadvse pomemben govor ministrskega predsednika Cvetkoviča

Vlada bo uredila hrvaško vprašanje s pogajanji hitro in odločno

Priznanje zaslugam voditelja Slovencev dr. Korošca

Belgrad, 11. marca. Predsednik vlade Dragiša Cvetkovič je včeraj imel v poslanski zbornici dolgo pričakovani govor o reševanju važnih notranjih vprašanj. V govoru je povedal naslednje važne misli o tem, kako si vlada zamišlja to ureditev.

Najprej je treba združiti vse sile za boj proti komunizmu, ki se je po navodilih svojih poglavarjev skril v naši državi za razna zakonita gibanja ter zakrinkava svoje namene z bojem za demokracijo, za politično svobodo, za mir, itd. Komunisti so ustanovili posebno stranko za Slovenijo in Hrvaško. Prav zaradi tega prikritega delovanja je treba združiti vse sile za boj proti njim, zlasti še ker skušajo komunisti izrabiti politično svobodo zadnjih časov. Politično svobodo je s širokosrčnim izvajanjem sicer hudih zakonov omogočil predvsem bivši notranji minister dr. Korošec. Da je ta svoboda bila velika, kažejo številke iz leta 1938, ko je bilo vsega skupaj 18.083 raznih prireditev, katerih se je udeležilo 5,529.000 ljudi. Stranka JRZ je imela 5084 shodov in sestankov. Udeležilo se jih je 1,919.000 oseb. Opozicijskih prireditev je bilo 679 z 1,129.000 udeleženci.

Nova vlada, ki si je nadela nalogo urediti naše notranje razmere, je najprej dovolila o teh notranjih razmerah poročati in razpravljati in je tiskovni zakon začela izvajati zelo svobodoumno.

Že z nastopno izjavo je vlada povedala, da bo posvetila posebno pozornost hrvaškemu vprašanju, ki ga je treba začeti reševati z vso resnostjo. Tega vprašanja ni mogoče urediti s potezo peresa, marveč s skupnimi pogajanji.

Za ureditev hrvaškega vprašanja je treba najprej ustvariti boljše medsebojne odnošaje in več zaupanja. Popraviti je treba vse prejšnje napake. Vse politične organizacije v državi, vse politične osebnosti in vsi odločujoči ljudje v državi so zadnje čase povedali željo, naj se hrvaško vprašanje reši z odkritosrčnim in poštenim sporazumom, s katerim bodo zadovoljni vsi. Meje in obrisi tega sporazuma se bodo pokazale takoj ob začetku pogajanj. Vlada ne bo teh razgovorov v ničemer utesnjevala, marveč si bo prizadevala z vso silo, da bodo rešena vsa vprašanja, ki se nanašajo na to. Če gre za sporazum, ne more biti govora o tem, da bi ena ali druga pogajajoča se stranka nasprotniku vsilila svojo voljo. Treba je enkrat za vselej zavreči vse predsodke iz preteklosti, računati s stvarnimi dejstvi in delati odkritosrčno, odločno in hitro.

Če so nekatere pokrajine naše domovine brez svoje krivde in volje bile v preteklosti zemljepisno in kulturno ločene in so živele svoje posebno narodno samobitno življenje, pa po 20 letih skupnega življenja še danes tako čutijo, tedaj je treba računati s temi dejstvi in zahtevati rešitev, ki bo v okviru te države uresničila njihove težnje in omogočila skupno življenje. Rešitev mora biti v sakem primeru takšna, da Hrvaška dobi uradno in stvarno enakopravnost v mejah te državne skupnosti, ki je Hrvatje niti z enim svojim političnim dejanjem niso zanikali. Samo tako moremo okrepiti Jugoslavijo, njeno notranjo moč, preko tega pa tudi njeno odpornost in ugled v mednarodnem življenju. Če do takšnega pojmovanja in uspehov po 20 letih našega skupnega življenja ne pride, bodo nosili moralno odgovornost pred ljudstvom in zgodovino oni, ki s svojim ozkim in enostranskim pojmovanjem onemogočajo to veliko delo za utrditev in notranji mir.

Predsednik vlade je imel popoldne še en govor, v katerem je dajal pojasnila na napad poslanca Tupanjanina. Dejal je, da zdaj ni čas, da bi gledali na napake zadnjih 20 let, o njih naj sodi zgodovina. Sedanja vlada priznava te napake in hoče začeti z novim delom za ureditev države. Predsednik vlade je na koncu govora dejal, da mora spregovoriti nekaj besed v obrambo dr. Korošca, svojega sodelavca in prijatelja, katerega je spoznal tedaj, ko se je ustvarjala Jugoslavija. Pri ustvarjanju je države je dr. Korošec igral veliko in vidno vlogo. Zadnje volitve v Jugoslaviji so bile prav po zaslugi dr. Korošca svobodne, prav po njegovi zaslugi ni prišlo do nikakih spopadov na Hrvatskem. Dr. Korošec je bil tisti, ki je ohranil ves čas ravnovesje, ki je preprečeval uporabo orožja in spopade in s tem preprečil tudi, da niso volitve ustvarile ozračja, ki bi bilo Hrvate še bolj oddaljilo.

Vlada se ne misli razgovarjati glede hrvaškega vprašanja leta in leta, marveč kratko in odločno ter brez posrednikov, kakor ji nalaga sedanji važni čas.

Nove zmede v ČSR po odstavitvi slovaške vlade

Vojno stanje na Slovaškem

Bratislava, 11. marca. o. Praška osrednja vlada je s svojimi včerajšnjimi, delno neutemeljenimi ukrepi, vzela slovaški avtonomni vladi vsako oblast. V Bratislavi vlada vojno stanje, ki sicer ni uradno razglašeno, a ga češke vojaške oblasti strogo izvajajo. Osrednja vlada utemeljuje vse izredne ukrepe ob odstavitvi avtonomne vlade s tem, da so Slovaki baje pripravljali državni prevrat, s katerim bi Slovaško odcepili od ČSR, čeprav je slovaška vlada še ta teden slovesno izjavila, da hočejo vsi Slovaki brez razlike živeti v državni skupnosti s Čehi. Predsednika prve slovaške avtonomne vlade dr. Tisa so češke oblasti konfinirale v nekem samostanu. Vsi vidnejši člani razpuščene Hlinkove garde so zaprti v več zasilnih koncentracijskih taboriščih. Veliko so jih vojaške oblasti dale odpeljati na Moravsko in jih zaprle po tamošnjih ječah. Vsa vladna poslopja, železnice in pošte so vojaško zastražene. Vojaški poveljnik Bratislave je prepovedal poslušati radijska poročila drugih postaj na javnih prostorih.

Novo imenovani predsednik okrnjene slovaške vlade dr. Sivak je še v Rimu. Za sedaj ga zastopa bivši in sedanji finančni minister Teplanski. Odstavljeni minister Durčanski in načelnik štaba Hlinkove garde Murgač sta pobegnila na nemško ozemlje. Češke vojaške oblasti imajo nalog vsak poskus nemirov na Slovaškem zadušiti s silo.

Belin, 11. marca. o. Poluradno poročajo, da je odstavljeni in konfinirani predsednik prve slovaške avtonomne vlade dr. Tiso poslal nemški vladi pritožbo zaradi ravnanja čsl osrednje vlade. Pritožbo sta nesla v Nemčijo minister Durčanski, ki se mu je posrečilo pobegniti, in pa voditelj nemške manjšine na Slovaškem posl. Karmasim.

Bratislava, 11. marca. AA. DNB: Češke čete so snoči napravile kordon okoli nekega konzulata, ker se je pričakovalo, da bodo Slovaki manifestirali za Nemčijo pred nemškim konzulatom. Čete so zasedle tudi prostore nemške stranke.

V zvezi z aretacijo prof. Tuke poročajo: Včeraj ob 6 zjutraj sta se ustavila pred Tukovim stanovanjem dva blindirana avtomobila, iz katerih je stopilo več do zob oboroženih čeških vojakov, ki so odšli v stanovanje starega profesorja, ga vrgli iz postelje ter ga odpeljali v enem od omenjenih blindiranih avtomobilov.

Načelnik političnega štaba Hlinkove garde Murgač je izdal razglas, v katerem med drugim pravi: »Slovaki, združite se s svojimi nemškimi tovariši iz nacionalno-socialistične stranke, da boste lahko varovali Slovake proti vladi in češkim osvajačem. Živelo nemško-slovaško sodelovanje. Na naši strani sta dr. Tiso in Durčanski, ki nista izdala naroda.

Praga, 11. marca. AA. Havas: Na Slovaškem je zaradi energičnih vojaških ukrepov zavladal mir in red. V Pragi so včeraj bila pogajanja za sestavo nove slovaške vlade. Predsednik slovaškega parlamenta Sokol je dospel včeraj popoldne v Prago v spremstvu poslanca Sidorja ter je bil takoj sprejet pri predsedniku republike Hachi in predsedniku vlade Beranu. Zvečer je bil Sokol odpotoval v Bratislavo, kjer je stopil takoj v zvezo z vodečimi političnimi osebnostmi. Ako se mu posreči misija, se bo vrnil takoj v Prago.

V praških krogih so dogodki na Slovaškem izzvali senzacijo. Vse prebivalstvo odobrava stališče vlade. Poljski, nemški in italijanski poslanik so popoldne obiskali ministra za zunanje zadeve dr. Chvalkovskega ter zaprosili podatke o položaju. Chvalkovski je omenjenim poslanikom izjavil, da so ukrepi na Slovaškem popolnoma notranje vprašanje Češkoslovaške in da niso v nobeni zvezi z zunanjo politiko češkoslovaške republike.

Zborovanje prekmurskih poljskih delavcev

Belgrad, 11. marca. m. Danes se je odpeljal iz Belgrada v Gornjo Radgono minister g. Franc Snoj, ki se bo jutri udeležil velikega zborovanja prekmurskih poljedelskih delavcev v Murski Soboti.

Daruj za osrednji slovenski prosvetni dom v Ljubljani!

Vojna moč štirih evropskih velesil

London, 11. marca.

Po zadnjem govoru vojnega ministra Hora Belisha, ki je poudaril vojaško moč Anglije in po razburjenju, ki ga je ta govor vzbudil v Nemčiji in Italiji, prinašajo angleški listi zanimive podatke o vojaški moči Francije, Anglije, Nemčije in Italije. Ta vojaška moč je razvidna iz naslednje primerjave:

Francija:
ima v mirnem času 36 divizij,
pod orožjem v miru 480.000 mož,
ter 200.000 mož v kolonijah in Afriki,
v nekaj dneh lahko mobilizira 2 milij. mož,
število divizij se v nekaj dneh po mobilizaciji zveča na 154,
vsega lahko mobilizira 10 milijonov mož,
tankov ima 2000,
trojnic 35.000,
topov v rabi 9000.

Anglija:
divizij v mirnem času 19,
moštva v mirnem času 227.000,
mobilizira lahko v nekaj dneh 532.000,
število divizij po prvi mobilizaciji 45,
vsega lahko mobilizira 5 milijonov mož,
tankov ima 1500,
strojnic 10.000,
topov v rabi 2000,

Nemčija:
divizij v miru 51,
moštva v miru 615.000,
moštva mobilizira v nekaj dneh lahko 1,230.000 mož,
število divizij po prvi mobilizaciji 102,
vsega lahko mobilizira 14 milijonov mož,
tankov ima 3500,
strojnic 50.000,
topov v rabi 14.000.

Italija:
divizij v miru 45,
moštva v miru 500.000,
ter 500.000 vojaško organiziranih miličnikov, skupno torej milijon mož,
v nekaj dneh lahko mobilizira milijon mož,
število divizij po prvi mobilizaciji 90,
vsega lahko mobilizira 7 milijonov mož,
tankov ima 3000,
strojnic 30.000,
topov v rabi 10.000.

Vesti 11. marca

Vse angleško časopisje je zadnje dni začelo z veliko mirovno akcijo, katero mu pa nemški listi zamerijo, češ da ta akcija ni v skladu z govori angleških ministrov.

Če na palestinski konferenci v Londonu ne bo prišlo do soglasja glede predlogov o ureditvi palestinskega vprašanja, kakor si ga zamišlja angleška vlada, namerava Anglija razgovore preložiti za leto dni, da bi se med tem duhovi pomirili in bi se pogajanja nato lahko nadaljevala in privedla do uspeha.

Francosko vojaško letalo, ki se je včeraj dvignilo blizu pristanišča Bresta z nosilke letal »Bearn« — se je zaletelo v kamenit hrib ob obali, se vnelo in treščilo na tla. Trije piloti so pri tem našli smrt.

Drugo nemško 35.000 tonsko križarko bodo spustili v morje 1. aprila. Nosila bo ime admirala von Tirpitza, obnovitelja nemškega bojnega brodovja.

Pogajanja za širše nemško francosko-trgovsko in gospodarsko sodelovanje se bodo začela v ponedeljek v Berlinu, kamor je danes odpotovalo posebno francosko odposlanstvo.

Predsednik karpatsko-ukrajinske vlade Vološin je odstavil dosedanjega predsednika ukrajinske edinstvene stranke, Revaka. Na njegovo mesto je imenoval Perevuznika.

Nemški tisk pozdravlja govor našega zunanjega ministra Cincarja-Markoviča in vidi v njem napoved za okrepitev prijateljstva z Nemčijo.

Češkoslovaško vlado bo pri kronanju papeža Pija Dvanajstega zastopalo posebno odposlanstvo, ki ga vodi kmetijski minister Peieraben.

Italija lahko mobilizira več kakor 10 milijonov mož, kadar se ji zdi in bi v primeru vojne vzdržala, dokler bi bilo potrebno. Pomisliti je treba, da ima poleg domačega vojaštva Italija še veliko vojaških rezerv v afrikanskem prebivalstvu. Tako pišejo nekateri italijanski dnevniki v prepiru s francoskimi in angleškimi listi o moči italijanske vojske.

6663 kinematografov z dva in pol milijona sedežev ima Nemčija, kakor kaže zadnja statistika propagandnega ministrstva.

Šport v zadnji minuti

Plavalna tekma med Sörensenovo in Cartonnetom v prsnem plavanju na 400 metrov, ter med Hoegerjevo in Pallardom v plavanju na 400 metrov prosto, je prinesla presenečenje. Na 400 m prosto je namreč Hoegerjeva priplavala v cilj popolnoma istočasno z najboljšim francoskim plavalcem na tej progi, Pallardom, v času 5 min 7 sek. V plavanju na 400 prsno pa je Cartonnet premagal Sörensenovo s časom 6 min. 17.2 sek. Sörensenova je porabila za isto progo 6 min. 26.38 sek. Borba med Hoegerjevo in Palardom je bila zelo dramatična, ker je bila skoraj prav do konca Hoegerjeva za dobro dolžino pred Pallardom. Pallard je šele izenačil v finishu. Tekmo je gledalo rekordno število občinstva.

Prva tekma med Fredom Perryjem in Donaldom Budgeom je bila včeraj odigrana v seriji teniškega dvoboja, ki jo bosta odpravila oba znamenita profesionalca. Pred 8000 gledalci je v Madiscu Square Gardenu v Newyorku zmagal Donald Budge nad Perryjem s 6:1, 6:3, 6:0.

V Newyorku je Pedro Montanez iz Portorike včeraj premagal britanskega boksarskega prvaka v lahki kategoriji, Kida Berga, s tehničnim k. o. Montanez se bo zdaj boril s svetovnim prvakom v lahki in v velter kategoriji, Henryjem Armstrongom. Montanez je zmagal s k. o. že v peti rundi.

Organizirana tatinska tolpa v Kranju prijeta

Kranj, 11. marca.

Snoči se je posrečilo kranjski policiji razkriti veliko tatinsko tolpo, ki je iz tovarne Semperit pokradla že bogve koliko blaga.

Policijski agent Mihelčič je snoči opazil v bližini tovarne Semperit dva sumljiva moška, ki sta se nekaj skrivnostnega menila med seboj. Od strani je prisluškoval ter ujel na uho, da brezposelni delavec Š. nagovarja nekega delavca, zaposlenega v tovarni Semperit, naj prevzame neko blago. Policijski agent je takoj slutil, da bi utegnilo to blago biti ukradeno v tovarni in da ta dva zdaj kujeta načrt, kako bi blago spravila v denar. Policist je nato opozoril še drugega stražnika na ta dva sumljiva človeka, ki sta odšla v smeri proti pokopališču. Blizu pokopališča se je delavcema pridružil še tretji moški, ki je nosil s seboj večji zavitek. Vsi trije so nato nadaljevali pot proti Primskovemu. V bližini mostu čez Kokro pa sta stražnika vse tri aretirala.

Delavci so bili na policiji takoj zaslišani. Ponoči je bilo izvedenih tudi več preiskav. V zvezi s temi tatvinami je aretiranih šest ljudi. Preiskava je pokazala, da je blago zvečer kradel skladiščnik v tovarni Semperit Jože S. ter ga nato metal z dvorišča tovarne ob cesto na Klancu ob Kokri. Delavci, s katerimi so bili ti tatovi dogovorjeni, so od tam odnesli blago v neko jamo med pečinami ob Kokri v bližini pokopališča. Policija je našla v tem skrivališču večje množine gumijastih izdelkov.

Za razkritje tatvin v tovarni Semperit imajo zavestni kranjski policijski stražniki največje zasluge. Obenem kaže dogodek, kako je bila Kranju potrebna državna policija.

Vremensko poročilo

Kranjska gora-Vršič: —5, delno oblačno, 15 cm pršiča na 50 cm podlage, mirno.
Rateče-Planica: —5, sončno, osojno 20 cm snega, sren.
Bohinska Bistrica-Slatna: —5, sončno, 30 cm snega, sren.
Pokljuka: —3, sončno, 10 cm pršiča na 50 cm podlage, mirno.
Koča pod Kopo: —5, sončno, 45 cm snega, osojno pršič, prisojno sren.
Koča na Pesku: —6, sončno 65 cm snega, osojno pršič, prisojno sren.
Mozirska koča: —4, sončno, 60 cm snega, pršič, mirno.

Luis Trenker-jev najnovejši in edini alpinski film, vesoloigra
Planinski vrhovi v beli krasoti — gorska smuka in bravurozne zimske gorske ture
KINO UNION, tel. 22-21
Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri, jutri (v nedeljo) ob 15., 17., 19. in 21. uri
Danes premiera! **LAVINA LJUBEZNI**

Notranjski kot pri Starem trgu bo že letos elektrificiran

Stari trg pri Rakeku, 7. marca.

Kakor smo pred časom poročali, se je občinski odbor po dolgem oklevanju odločil za priključek našega kraja na električno omrežje KDE. Pred tremi dnevi je bila podpisana ta pogodba v občinskem uradu v Starem trgu. Sklenitvi pogodbe so prisostvovali od strani KDE g. inž. Reuh in g. Kern, za občino Stari trg župan in podžupan ter odborniki Štritof, Šumrada in Kvaternik, za elektrarno Snežnik nadupravitelj g. Schauta, g. župnik Presetnik in g. Kovač.

Občina je najela za priključitvena dela pri Kmetijski hranilnici in posojilnici v Starem trgu 200.000 din z 8% obrestmi za dobo 10 let ter pri Posojilnici za Stari trg, Lož in sosedstvo vsoto 100.000 din z 7% obrestmi, tudi za dobo 10 let, za zgradbo električnega omrežja v vaseh, ki imajo elektriko že napeljano od Snežniške elektrarne.

Dodatek pogodbe omogoča za primer, da se posojilo zviša do potrebnega zneska, tudi takojšnjo elektrifikacijo bližnjih vasi, ki bi se lahko priključile na predvidena transformatorja, katerih eden bo v Starem trgu in eden med Igavasjo in Rozarščami. Vpoštev bi prišle vas Nadlesk, ki bi se priključila na glavni vod pri Rozinovi žagi, vas Viševek, ki bi se priključila na transformatorsko postajo v Igavasi ter vas Podlož, ki bi se priključila na transformatorski postaji v Starem trgu, seveda le v tem primeru, če se bodo te vasi strnjeno odločile za takojšnji priključek. Edinole pri večjem odjemu toka se občini izplača najeti potrebno posojilo.

S preddeli bodo KDE začele takoj. Prihodnji teden bodo začeli dovažati kostanjeve drogove s postaje Rakek. Upamo, da nam bo banovinska elektrika svetila že v juniju ali vsaj v juliju t. l. V pogodbi stoji med drugim tudi to, da morajo vsi dosedanji potrošniki, ki imajo že hišno napeljavo, dati pregledati hišne priključke, jih dati, če so pomanjkljivi, na svoje stroške popraviti, ravno tako pa tudi odstraniti vso žico, ki ne odgovarja predpisom električne napeljave banovinskih elektrarn. Števce bodo nabavile KDE in se bo plačevala mesečna obraba. Za odplačilo najetega posojila se bo plačeval poleg banovinske in državne trošarine še prebitek po 2 din od kw ure. Tako bo 1 kw ura porabljenega toka stala 6 din. Poleg tega bo občina Stari trg stavila v vsakoletni proračun 30.000 din, da bo ves dolg plačan v teku 10 let. Želeti bi bilo, da bi se tudi vasi, ki ne pridejo v prvo etapo, strnjeno odločile za električno napeljavo, da ne bi KDE z delom nič prenehale, dokler ne bi bila elektrificirana vsa občina.

Ljubljana od včeraj do danes

Včeraj smo zapisali, da dan 40 mučenikov po starem ljudskem izročilu napoveduje vreme za 40 dni naprej. Če sklenemo naša opazovanja, vidimo, da je bilo včeraj v glavnem ves dan lepo. Dopoldne je bilo celo prav lepo jasno in solnce je sijalo, da je bilo veselje. Popoldne se je nebo zamrenilo, pa le od časa do časa, solnce se je vedno znova spet izkopavalo iz oblačnih grmad. Nekajkrat je kazalo, da ves dan brez dežja ne bo mogel miniti. Pa je vendarle. Kakor vidite, so nam mučeniki napovedali letos za 40 dni lepo vreme. Toda človek ne ve, če je morda treba ločiti tudi med jasnim dopoldnevom in med precej oblačnim popoldnevom pri tej razlagi. Če tudi tod razlika kaj pomeni, potem je prav gotovo, da bomo imeli tja do desetega aprila približno takele dneve, kakršen je današnji.

Davi je termometer obstal na ničli. Brez vetra je bilo jutro, nebo ne jasno, ne oblačno. Sicer pa so si zadnja leta zadnji predpomladni dnevi večinoma podobni. Precej pusti so, še vedno dokaj hladni ob jutrih in večerih, podnevi radi vetrovni, termometer pa se navadno redno vzpne tja do 10, pa tudi do 12 stopinj Celzija in še čez. Danes 10 dni bo pomlad priznala tudi pratika.

Naša druga včerajšnja izdaja

Včeraj popoldne ob četrt na 2 smo izdali za ta dan drugič naš list. Objavili smo govor ministrskega predsednika Dragiše Cvetkoviča. Po ulicah so kmalu začeli pridno posegati po njem. Ljudje so se ustavljali, kupovali, brali pomembne izjave predsednika vlade in se pogovarjali s svojimi znanci. Zanimanje za našo drugo izdajo je bilo v mestu prav veliko.

Naval na Lavtižarjevo stojnico

Na živilskem trgu je bilo davi spet od sile živo. Slanina, parklji, glava, meso — vse to je bilo naprodaj po 12 din. Iz vseh mestnih delov so hitele gospodinje kakor na kakšno zborovanje. Če same niso utegnile od doma, so poslale svoje znanke. Tudi možje so priskočili na pomoč. S torbicami, cekarji, z lonci in skledami in z vsem podobnim (da se je le dalo kaj spraviti noter) so hitele goste trume k stojnici, kjer je vse tako poceni. Od treh strani se je dvignil metež in naval na Lavtižarjevo stojnico. Danes so gotovo spet mnogo prodali iznajdljivi trgovci.

Ali ne bi bilo lepo, če bi zdaj, ko ti trgovci toliko prodajo in tudi zaslužijo, podarili nekaj mesa in slanine tudi najrevnejšim ljubljanskim meščanom, ki se hranijo v kuhinji v stari cukrarni? Njihova dobrotljivost bi bila vsekakor zelo dobrodošla!

Huda nesreča

Na Bleiweissovi cesti, prav pred policijsko upravo, je včeraj prišlo do velike nesreče. Mehanik I. R. je preskušal nov avtomobil, ki ga je dobil iz Nemčije (na njem je bila še nemška znamka). Z avtomobilom pa je peljal tudi star, polomljen avtomobil, ki ga je vodil njegov vajenec. Pred licejem se je gospodar pravilno izognil in prehitel neko kolesarko, vajenec priklopljenega vozila najbrž ni popolnoma obvladal. Prvi avto je kolesarko prehitel, drugi pa, ki je bil zvezan z drugim po štirimetrski žici, pa je zadel v zadnje kolo na biciklu, na katerem se je peljala kolesarka. Kolesarka je padla in obležala v nezavesti. Takoj je bila pozvana policija, obveščena pa je bila tudi reševalna postaja, ki je poslala avtomobil. Kolesarko so prepeljali v bolnišnico, kjer skraja niso mogli ugotoviti njenih osebnih podatkov, ker je bila nezavestna, pri sebi pa ni imela nobenih dokumentov. Pozneje je bilo ugotovljeno, da se ponesrečenka piše Frančiška Ogrinc. Doma je iz Podgorice pri Ljubljani, stara je 18 let, po poklicu je vajenka. Njeno stanje je še vedno zelo nevarno. Ogrinčeva ima počeno lobanjo. Zdi se, da je nesreče predvsem krivo nesrečno naključje in dejstvo, da vajenec, ki je vodil drugi avtomobil, ni bil še dovolj izkušen. Mehanik je namreč vozil pravilno, prav tako je pravilno vozila tudi nesrečna kolesarka.

Prosvetni večeri

Prosvetna zveza opravlja s vojimi vsakoletnimi prosvetnimi večeri prav pomembno kulturno nalogo. V poljudni obliki seznanjajo predavatelji, ki na teh prosvetnih večerih govore, široke ljudske sloje z zanimivimi poglavji iz zgodovine, zemljepisa, etnologije, sociologije in z drugih področij. Tudi letos je Prosvetna zveza v nizu svojih prosvetnih večerov razgrnila pred poslušalci prav hvaležno in zanimivo gradivo.

Enoindvajset prosvetnih večerov je priredila Prosvetna zveza v zimski sezoni 1938-39. Na zadnjem prosvetnem večeru je dr. M. Justin obujal prav zanimive spomine na svetovno vojno in risal dogodke, ki jih je doživljal kot vojaški zdravnik v sedemnajstem pešpolku. Največ prosvetnih večerov je bilo posvečenih naši samobitnosti. Marsikatero skrito zgodovinsko zrno je zagledalo zopet svetlobo in marsikateri znanstveni izsledek iz naše zgodovine je prišel iz teh večerov na dan ter postal znan našemu ljudstvu. Omenimo naj le naslednja predavanja: dr. Mal: Naše državnopravne starine. (Delo je izšlo že v nemščini). Prof. Silvo Kranjc: Važni dogodki v zgodovini slovenskega naroda. — Dr. A. Kuhar: Skrb velikih narodov za svojo kri v tujini. — Prof. dr. Pavel Blaznik: Naseljevanje Slovencev (izšlo kot posebna knjižica). — Dr. Ivo Česik: Nacionalna in mednarodna usoda Slovencev in Slovenije (izšlo v posebni brošuri). — I. Veider: Sv. Ema, slovenska svetnica itd. — S tem je Prosvetna zveza opravila važno kulturno nalogo, saj je po svojih ljudskih prosvetnih društvih seznanjala najširše plasti z našo preteklostjo. S takim delom se ne more ponašati nobena organizacija. Želimo le, da bi tudi bodoči program obsegal kaj sličnega. Ljubljana sama je tudi odnesla velik duhovni dobiček od teh prosvetnih večerov, ki so bili zdaj za to sezono zaključeni.

Vsi prosvetni večeri v letošnji sezoni so bili izredno dobro obiskani, kar zgovorno dokazuje, da so ti večeri postali že tradicionalno privlačni. Pri vsakem večeru je bila dvorana odlično zasedena. Seveda je bilo največ udeležencev iz Ljubljane; pripadali so najrazličnejšim družabnim slojem od izobraženstva do preprostega delavstva.

170 delavcev v Mislinju stavka

Mislinje, 11. marca.

Včeraj zjutraj je izbruhnila stavka v podjetju lesne industrije in tovarne lepenk dr. Artur Perger v Mislinjah.

V omenjenem podjetju je zaposlenih 165 delavcev in delavk, ki so vsi organizirani v strokovni organizaciji Zveze združenih delavcev.

Zveza združenih delavcev je že leta 1937 sklenila z omenjenim podjetjem kolektivno pogodbo. Podjetje je s 1. decembrom 1938 pogodbo odpovedalo ter je tako s 1. februarjem 1939 nastalo brezpogodbeno stanje. Podjetje se predlogu, ki ga je stavila ZZD za sklenitev nove kolektivne pogodbe, ni odzvalo in je ZZD zaradi tega v smislu čl. 15 uredbe o minimalnih mezdah in sklepanju kolektivnih pogodb, poravnavanju in razsodništvu, zaprosila okrajno glavarstvo v Slovenjem Gradcu za poravnalno razpravo, katera je bila v četrtek, 9. marca. Pri poravnalni razpravi sta zastopnika ZZD, Breznik in Višnar, dokazovala podjetniku, da ako hoče, da bodo zavladali prijateljski odnošaji med njim in delavstvom, naj pristane na upravičene zahteve delavstva in podpiše predloženo kolektivno pogodbo. Podjetnik dr. Artur Perger *je to odklonil, pristal je le na zvišanje plač za 15 par na uro in to brez kolektivne pogodbe.*

Delavstvo je presenečeno nad tako izjavo svojega gospodarja soglasno sklenilo, da se posluži za zaščito svojih pravic tudi poslednjega sredstva — in je stopilo v stavko, kljub težkočam in izgubi, ki jih bo zaradi tega utrpelo.

Delavci, ki stavkajo, so že po več let zaposleni v podjetju, katerega gospodar ni naš državljan, kakor tudi ne ravnatelj tega podjetja, gosp. Vestenik, kateremu ne gre organizacija ZZD preveč v račun, kar se vidi že iz poravnalnih razprav, ki jih je imela ZZD odnosno obratni zaupniki s tem podjetjem.

Na gnojišču ga je ubil

Maribor, 11. marca.

Kodrun Franc, 23 letni delavec iz Zavodne, se zagovarja danes pred mariborskim malim senatom zaradi zverinskega uboja, ki ga je izvršil lansko leto 4. junija v Črni. Z nožem je zaklal do smrti 23 letnega Andreja Napotnika, ranil pa je še Antona Globačnika. O tem dogodku smo svoječasno obširno poročali. Omenjenega dne so fantje v Črni popivali v gostilni, pa se sprli med seboj. Prerivali so se sem in tja, nazadnje pa so Napotnika in Globačnika vrgli iz gostilne. V tistem trenutku se je pripeljal mimo na kolesu Kodrun v družbi nekega Franca Zalarja. Ko je Kodrun videl skupino fantov v prepiru ter je opazil, kako so porinili iz gostilne oba navedena tovariša, je skočil s kolesa ter brez vzroka planil na Napotnika, katerega je na gnojišču dregnil nekajkrat z nožem, da se je na mestu zgrudil mrtev, nato pa je oklal še Globačnika na roki, sedel na kolo ter se odpeljal naprej. Danes se zagovarja s silobranom, za katerega pa nima nobenih prič. Razprava ob času poročila še traja.

Velika sleparija z vložno knjižico

Maribor, 10. marca.

Včeraj so prišli v nekem tukajšnjem denarnem zavodu na sled veliki sleparijі, ki jo preiskuje sedaj policija. Neki mariborski obrtnik je prišel z vložno knjižico, ki se je glasila na 15.010 dinarjev. Ko pa so pogledali konte, so ugotovili, da znaša vloga v resnici samo 10 din. Knjižica se je prvotno glasila na 500 din. Lastnik je potem dvignil 490 din, nato pa je knjižica prišla v druge roke. Nekdo je potem naredil iz 500 din 15.500 din, nato pa je odpisal 490 din, tako da se je glasila končna vsota 15.010 din. To knjižico je dobil potem navedeni obrtnik v zastavo za posojilo 6000 din. Ko pa je hotel knjižico realizirati, se je ugotovila sleparija. Policija je storilcu že na sledi.

Celjske novice

Celjane in okoličane vabimo na koncert pevskega zbora Glasbene Matice ljubljanske, ki bo v ponedeljek, 13. t. m. ob četrt na 9 zvečer v veliki dvorani Celjskega doma. Koncertni spored bodo izvajali: Polajnar Ljudmila (sopran-solo), Sancin Mirca (klavir-solo), pevski zbor Glasbene Matice ljubljanske s svojo solistko Poldko Zupanovo. Dirigent ravnatelj Mirko Polič. Opozarjamo, da bo nastopil celotni pevski zbor Glasbene Matice s 100 člani. Ponovno opozarjalo na ta pomemben koncert, za katerega so sedeži v predprodaji v knjigarni Goričar v Celju.

Izredno obiskano učiteljsko zborovanje

Ljubljana, 11. marca.

Danes dopoldne ob 9 se je v veliki filharmonični dvorani pričelo učiteljsko zborovanje, ki so se ga udeležili učitelji in učiteljice v izredno velikem številu. Na zborovanju so bila pretresana razna stanovska vprašanja, ki nujno zahtevajo rešitve. V predsedstvu so bili zastopniki posameznih okrajev. Zborovalce je pozdravil zastopnik iz Belgrad, g. Kranjčevič, ki je v svojem poročilu z veseljem ugotovil, da so se razmere odnosov med prosvetnimi oblastmi in stanovsko organizacijo izboljšale. Pozdravil je nastop sedanjega prosvetnega ministra. Ob času, ko to poročamo, zborovanje še traja.

Jutri se bo odprl mariborski muzej

Maribor, 11. marca.

Jutri, 12. marca dopoldne, bo mariborski muzej v novih grajskih prostorih prvič dostopen širši javnosti. Ne bo odveč, ako se ob tej priliki malo seznanimo z razvrstitvijo prostorov in razstavnega materiala, ki je smiselno razvrščen po sobah.

Prva soba obsega zgodovinsko topografijo Maribora, ki je razdeljena v dva dela. Prvi del v slikah kaže stari Maribor, ki ga je moderni razvoj mesta že likvidiral in ga ni več, drugi del pa nam nazorno prikazuje razvoj mariborskega mesta kot celote.

V drugi sobi je nameščena galerija slik mariborskih zgodovinskih osebnosti. Med slikami so znamenite slike Mihaela Hermana, poslanca in osrednje osebnosti slovenskega Štajerja konservativne dobe, in drugih veljakov. Dalje so v tem delu muzeja nameščeni kipi štirih stebrov mariborske zgodovine: Slomška, Göodla-Lanoya, Maistra in dr. Turnerja.

Tretja soba je posvečena mariborski obrti, predvsem mizarski in stari mariborski stanovanjski kulturi. Ta del je po lepoti predmetov tako bogat, da ga kmalu ne dosega kak drug muzej. Tukaj so razstavljene cehovske skrinje, med katerimi je najpomembnejša ključavničarska, cehovske zastave, stare mere in vrsta votivnih slik, ki nadomeščajo manjkajoče pohištvo. Zanimivost te sobe je star topilnik iz nekdanje stare pohorske steklarne in renesančni simbol življenja in marmorja. Četrta soba nudi pregled izdelkov pohorske steklarske industrije. Poslednja soba nas s svojimi predmeti vodi v drugo polovico 18. stoletja in nam kaže krasne izdelke naše najstarejše pohorske steklarske industrije.

V peti sobi se nam prikazuje hišni inventar od porcelana do pisalnih miz v prvi polovici 19. stoletja, šesta soba pa nas popelje v meščansko stanovanjsko kulturo 60 in 70 let prejšnjega stoletja, v kateri najdemo že prve slike mariborskega športnega življenja. V zadnji sobi se muzej zaključi z moderno umetnostjo.

Harmonika je požrla uro

Kamnik, 10. marca.

Na tukajšnjem okrajnem sodišču se je zagovarjal mlad brezposelni pohajač L. I., doma iz radovljiške okolice.

Nekega dne preteklega tedna se je L. J. nahajal v družbi treh fantov v znani gostilni poleg nove klavnice. V veselem razpoloženju se nikakor niso mogli odločiti za odhod, dokler en član družbe ni izvlekel ure iz žepa, jo položil na mizo pred sebe in določil čas odhoda. L. J. je postal sumljivo prijazen z družbo in začel nagovarjati ostale, naj kar še ostanejo, da se še nekoliko pozabavajo. Da bi bil krajši čas, je segel po harmoniki, med igranjem pa neopaženo »snel« tudi uro z mize. Ko je odigral svoje na harmoniki, je gostilniško kuhinjo zapustil in odšel na dvorišče. Med njegovo odsotnostjo so ostali fantje opazili, da je ura izginila. Spogledali so se in takoj osumili tatvine Ivana, ki je med tem odšel na dvorišče.

Ko se je Ivan vrnil, so ga seveda takoj pobarali, kje ima uro.

Ivan se je izvijal in jih prepričeval, da sploh ne ve za nobeno uro. Eden iz družbe pa je je odšel v vežo, vzel svoje kolo in se odpeljal v mesto po stražnika. Stražnik je takoj odšel v gostilno, kjer so ostali fantje zadrževali L. I.

Nihče ni vedel nič drugega kot samo to, da je ura izginila. Stražnik g. Zobavnik je v spremstvu enega fanta odšel na dvorišče in pričel iskati uro. Po dolgem iskanju jo je našel zagrebljeno ob vrtni lopi. Stražnik je uro spravil v žep in se vrnil v gostilniško kuhinjo, kjer je čakala ostala družba. Stražnik je L. I. napovedal aretacijo in ga odvedel v občinski zapor. Aretirani je vztrajno zanikaval krivdo. Ko mu je pa stražnik pokazal uro in ga vprašal, kdo jo je na vrtu zakopal, je L. I. spreletel mraz. Preostalo mu ni nič drugega kot priznanje.

Slovenski prosvetni dom v Ljubljani naša narodna dolžnost!

Herwey Allen: 176

Antonio Adverso, cesarjev pustolovec

Parish in Lestapsis bosta potrebovala najmanj nekaj mesecev, predno prideta v Združene države, si tam lepo vse uredita in si izbereta svoje zastopnike. Medtem se bom peljal z Ouvrardom v Madrid. Ko pridem v New Orleans, morata biti Lestapsis in Parish v Philadelphiji že pripravljena. Nato lahko začnemo.

Po seji smo bili zvečer v t'Huis ten Bosch na sijajnem (izbral sem ta izraz s premislekom) podeželskem posestvu Henrya Hope v Haarlemer Waldu blizu Amsterdama. Hopejevi so si nekoč pridobili ogromno imetje, ko so rusko državo odprli evropskim financam. Od tedaj tudi visi veličastna slika carice Katarine II., ki jo je poklonila opb tisti priliki, v veliki dvorani. Dalje imajo še dragoceno zalerijo slik starih umetnikov, krasen park in vrt v holandskem slogu, ki mu ni primere.

Naslednje jutro sem prebil z Ouvrardom. Njegovo kočijo, ki so jo v posameznih delih poslali sem, sva dala sestaviti. Naravnost po otroško se je veselil. Studi se mi že zdaj, da bi potoval v Pariz v tej napravi, saj je takšna kot voz, v katerem se je princ pripeljal po Pepelko. Na stropu je slika Fortune z njenimi kolesi in iz rogov se vsipajo na vse strani same dobrote. Blazine iz rdečega safijanovega usnja, posrebreni okraski, zrcala!

Enkrat sem bil tudi pri Labouchereu, Hopejevem družabniku, na kosilu. Tu sem nekaj smešnega doživel. Vztrajal je na tem, da spoznam njegovo »mlado sestro« in mi razlagal med vožnjo, da ne more »mlad moški, ki mora upravljati veliko posestvo« narediti nič boljšega, kot da stopi v svaštvo s Hope & Co. Labouchère in tako dalje. Pritrdil sem mu, brez ozira na to, kakšno bo nadaljevanje tega razgovora.

Ko sva prispela na njegov dom, so me predstavili njegovi sestri, ki je imela, po videzu sodeč, kakih 25 let, po pameti pa gotovo nič več kot deset. Med brezkončnim holandskim kosilom me je ves čas gledala s svojimi modrimi, praznimi očmi, kakor kakšna lutka. Obnašala se je tako bedasto, da se je celo Labouchère moral smejati. Ničesar nisem pripomnil. In že zato mi je bil hvaležen. »Primojdunaj, to vendar ni nobena šala,« mi je rekel včeraj. »Petdeset tisoč goldinarjev bo šlo z njo, če se poroči.« Pri tem me je še vedno gledal z iskro upanja v očeh. »Če imate dobrega prijatelja —,« je še pripomnil. Torej, prosim, Vincenc — goldinarji in ženska, ki ne odpre ust, prvovrstni trgovski odnošaji in spoštovanja vreden svak. Pridi sem in se zredi kot tulipanova čebulica.

Največji cirkus je bil včeraj obed pri Parishu. Bili smo štirje, vsi silno okoreli in slovesni. David na enem koncu mize je meril z očmi Florenca na drugem. Mistress Udney, ki je vso to zabavo priredila, z očmi meni nasproti. Zdelo se je, kot da jo tlači zadrževano razburjenje. Hvalila se je tako očitno z izrednimi lastnostmi svoje hčerke, da se mi je Florence nasmehnila. Bil je to edini smehljaj, ki sem ga ta večer videl. Florence je lepa ženska. Bila je zatirana in na najljubkejši način storila vse, kar je mogla, za Davida. On pa je bil zelo gostoljuben. Kramljal je po večerji res zelo zabavno in prišel k meni, ne da bi bil količkaj jezen. To sem na njem občudoval. Ničesar nisem pravil o svojem dolgem obisku pri gospodu Udneyu, ker mi je pri pogovoru z gospo Udneyjevo postalo v trenutku jasno, da ji on o tem ne bo nikoli črhnil niti besedice. Pozneje smo igrali kakšni dve partiji whista, kjer je David očitno brez truda naredil vse poteze. Nato sem najvdaneje poljubil damam roko, jim želel lahko noč in obljubil, da se bom pred svojim odhodom še kaj oglasil.

Vesel sem, da leži Philadelphia zelo daleč od New Orleansa.

Edini ganljiv trenutek večera je bil tisti, ko sem rekel gospej Udneyjevi, da smatram svoj obisk v njeni hiši v Livornu za začetek vseh svojih uspehov v življenju in da bi ji rad v zahvalo za to poklonil kakšno malenkost. Pozneje sem ji poslal žepno uro, posejano z dragocenimi kamni in okrašeno z njenim monogramom. In s tem sem rekel »zbogom« tej hiši brez otrok in nepopisno pritajenemu ozračju brezhibnega gospodinjstva ženske, ki ni imela otrok.

Pozabil sem ti povedati, da je morje tokrat zelo dostojno ravnalo z menoj. Hiter čoln nas je prepeljal iz Harwicha na Helgoland, ki je pravo zbirališče tihotapcev. Tu smo sprejeli na krov angleškega konzula, ki je bil namenjen v Hamburg, gospoda Nicholasa. Je to čisto posebne vrste človek. Nekoliko škili, stopa vsem ljudem na prste in se neprestano opravičuje. Začeli so mu praviti »Nicki-Pardon«. Vožnja v Vlissingen je bila zelo lepa, toda brez dogodkov. Od tam do sem smo se peljali s pošto. Dobro se počutim. Holandci pitajo človeka, kot da bi Titani redili svoje volkove za obrambo — tako prisiljeni, brezkončni in pogosti so njihovi obedi. Hrepenim, da bi prišel nazaj v Francijo. Upam, da bomo ostali v Parizu nekaj mesecev. Ouvrard hoče kmalu odpotovati odtod. Torej bom tebe, in kot upam, tudi Juana in Simbo kmalu potem, ko dobiš to pismo, spet videl.

V najlepšem pričakovanju poln hvaležnosti tvoj pokorni sluga

A. A.

OSEM IN DVAJSETO POGLAVJE

GLORIA MUNDI

Ouvrard je zavlekel odhod iz Amsterdama za več tednov. Medtem pa se je neprestano pogajal za posojilo, ki naj bi mu pomagalo iz njegovih škripcev. Njegove finance so bile s francoskimi državnimi financami tako tesno zvezane, da bi se lahko rešil samo na ta način, če bi zadovoljil potrebam francoskega zakladnega urada. Dogovori v t'Huys ten Bosch so dali v treh tednih podlago za ogromno posojilo v Španiji, ki naj bi omogočilo izpolniti njene dolžnosti do Francije. Oblast nad Evropo je bila že v tolikšni meri v rokah bančnikov, da tedaj niti francoska, niti španska vlada nista vedeli za veliko darilo, ki ju bo obe presenetilo. Ouvrard je naletel na predpriprave za to, da bi dal denar še v promet. Po končanih poslih s finančnimi mogotci iz Pariza in Madrida, naj bi bilo posojilo »ponujeno«. Ouvrard je bil za to, da bi se Antonio seznanil z vsemi podrobnostmi zamotanega načrta.

»Razume se, da računam predvsem na to, da obvladate dobro španščino,« je dejal Ouvrard, »toda ne mislite, da boste igrali v Španiji samo vlogo tolmača. Vidim, kako bo prišlo do tega, da bo dostikrat boljše, če me zamenja moj zastopnik, kot pa da sam nastopim.«

Kolikor je mogel Antonio videti, ni imel Ouvrard sploh nobenega zasebnega življenja. Zdelo se je, da je ves njegov obstoj sestavljen iz verige kratkih, a vsebinsko bogatih srečanj s trgovci in finančniki. Vsak teh razgovorov je pomenil, kakor je pač stvar stala, več ali manj pomembno krizo, ali pa je vodil k njej, kajti povsod, kjerkoli se je pojavil Ouvrard, se je to ali ono premoženje začelo majati. Užival je sloves alkimistovskega preroka. Ljudje so šepetali in tudi verjeli, da povsod, kamor pride, vse spremeni v zlato, in da na isti tajinstveni način zna spremeniti najžlahtnejše kovine v čisto navaden svinec. Celo bančniki, s katerimi je imel opravka, so v to verjeli. Na stvari pa je bilo vendar le nekaj resnice, kajti Ouvrard je bil prvi veliki finančnik, ki je odkril skrivnost, da je zlatnik osnovno zrno v mogočnem blestečem vencu kredita.

Od tu in tam

Ponovna preiskava o krvavih dogodkih v Sibinju pri Slavonskem Brodu, kjer je leta 1935 prišlo do spopada med kmeti in orožniki in je petnajst Hrvatov padlo mrtvih, se bo ponovno začela v najkrajšem času. Notranji minister je bil takrat zloglasni Velja Popovič. Za vse takratne dogodke so oblasti osumile kot glavnega krivca in hujskača župnika Mihovila Praskiča, vendar pa je bil Praskič kasneje pred sodiščem za zaščito države oproščen vsake krivde in kazni. Med kmeti je vseskoz prevladovalo prepričanje, da so Hrvatje takrat padli kot nedolžne žrtve, a sedaj mislijo, da je prišel čas, ko se lahko stvar ponovno preišče in ugotovi, kdo je bil pravi povzročitelj tega strahovitega krvoprelitja. Hrvatje zahtevajo, da se krivci strogo kaznujejo in se s tem vsaj v neki meri da zadoščenje za nedolžno prelito hrvaško kri.

Na račun slepih deklet je obogatel ruski emigrant Vinogradov iz Belgrada. Izmislil si je premeten način in zanj pridobil odbornice belgrajskega društva za oskrbovanje slepih deklet. Vinogradav je dal tiskati več sto tisoč malih znamk, katere je potem razpošiljal po državi. Ves dohodek se je stekal na njegovo ime in se je razdelil tako, da je dobil on sam četrtino, četrtino društvo, a ostalo polovico pa je pobasal spet on za kritje »režijskih« stroškov. Posel je šel dobro. Pri prvi izdaji znamk je prišlo po čekovnem računu okrog 650.000 dinarjev, od česar je dobilo društvo komaj 153.000, vse ostalo pa je spravil Vinogradov v lastni žep. Uglednim damam se pri tem ni nič sumljivo zdelo, da jim je Vinogradov govoričil in jih prepričeval o 50% režije. Takoj nato je izdal drugo serijo treh znamk, na katerih so bile naslikane po ena slepa Srbkinja, slepa Hrvatica in slepa Slovenka, vsaka v svoji narodni noši. Tudi te znamke so šle sijajno v denar. Vinogradov je po čekovnih računih za obe zbirki izkazal skoro milijon in pol dinarjev dohodkov, od česar je dobilo društvo dobrih 300.000 dinarjev. Šele na brezimne prijave je začela zadevo raziskovati policija, nakar je sleparija prišla na dan. Pokazalo pa se je, da je Rus prejel mnogo denarja tudi osebno in da teh zneskov ni nikdar vpisoval v poslovne knjige, ki jih je vodil kar sam, čeprav bi jih po dogovoru z društvom morala voditi ena izmed društvenih odbornic.

Judovska tihotapska afera v Belgradu se razpleta naprej. Prijeti soudeleženci so postali zgovornejši in kar razsipavajo s priznanji na vse strani. Podrobno pojasnjujejo, kako so že več kot leto dni tihotapili valute v tujino, večinoma v Pariz. S tem v zvezi so imenovali tudi ime pariškega bankirja Barucha, ki se bavi največ s pošiljanjem prihrankov jugoslovanskih izseljencev v domovino. Odkritja zaprtih tihotapcev so imela za posledico, da se je število aretiranih močno povečalo, obenem pa je policija izvohala nova skrivališča denarja in zaplenila visoke kupe bankovcev tujih valut. Popolnoma se je pojasnila tudi tajna okrog ponarejalnice krstnih listov. Vodil jo je nečak tovarnarja Gadola Zaharija Jakobson. Izmuznil pa se se roki pravice David Stessel, ki je v začetku januarja pobegnil iz naše države v Uruguay.

V Belgradu se odkrivajo te dni afera za afero. Policija je zasledila te goljufije tudi v društvu profesijonalnih kavarniških muzikantov in pevačic, kjer so trije odborniki skozi dve leti prisvajali vse dohodke društva in niso pustili v blagajni niti počenega vinarja. Odborniki so bili izključno cigani, kajti največ muzikantov je v prestolnici ciganov. Društvo si je nabralo kakih 50 tisoč dinarjev, ki bi se morali zbirati v sklad za podpiranje brezposelnih pevačic in muzikantov. Odborniki cigani niso vodili prav nobenih poslovnih knjig, kar je z ozirom na plemensko poreklo odbornikov pač lahko razumljivo.

Milijonskih dobitkov zadnje razredne loterije so bili deležni večinoma revni in potrebni ljudje. Vsi glavni dobitki so padli na četrtinske srečke. Dobili so jih neki obrtnik v Bajini Bašti, neki trafikant v Belgradu, invalid v Novem Sadu, nek mali trgovec v Leskovcu, gostilničar v Bitolju in neki kovač v Nikšiču, ki si je bil za srečko izposodil denar pri prijateljih.

Na tajinstven način je bil v mali čuvajnici na postaji Peč v Južni Srbiji zadavljen preglednik vagonov Vujica Malevič Zvečer je pregledal vozove, nato pa se s tovarišem vlegel spat. Pozno ponoči pa je železničar Mitar Stojkovič prišel k službujočemu železniškemu uradniku in javil, da je Malevič nenadno umrl. Zdravnik pa je takoj ugotovil, da je bil Malevič na spreten način zadavljen. Zločinec si je roko ovil z robci in vato, da ni zapustil na vratu žrtve prstnih vtiskov. Prijeli so takoj Stojkoviča in železničarja Arifa Radžepoviča, ki sta bila z Malevičem sprta zaradi ovadbe, katero je pred letom Malevič napisal proti Arifu zaradi nekih nepoštenosti.

Zaradi borih petnajst dinarjev je prišlo do krvavega obračuna med ciganom Miškom Bogdanom in njegovim sorodnikom Perom Bogdanom. Miško je Bogdana oklal z nožem, da je na dobljenih ranah kmalu umrl V spor se je vmešalo tudi 15 ciganov in cigank, ki so se med seboj potokli, vendar pa ne prehudo. Ostali pa so vsi pod svojimi šotori, ker nočejo imeti posla z oblastmi.

Po zdresiranih golobih sta si pošiljala pisma Sofija Desopotovič, žena mizarja, in brat njenega moža Dragutin. Šest let, odkar je bila Sofija poročena, se je okrog nje smukal Dragutin. Ko je mož zaradi pomanjkanja dela v svoji delavnici odšel na delo v rudnik, se je Dragutinu posrečilo dobiti od njega dovoljenje, da je postavil na dvorišču golobnjak, v katerem je gojil svoje dresirane golobe. Pozneje je pustil golobico na tem domu, od svojega pa pošiljal goloba, ki je v kljunu prinašal razna darila za svakinjo. Sčasoma so se umaknila pismom, dokler se nazadnje svakinja ni preselila k Dragutinu. Ko je prišel domov, je našel v hiši le dva svoja otroka, žena pa je odklonila njegovo prošnjo, naj se vrne vsaj zaradi otrok k njemu.

Razbojniki cigani, ki so pred dvema tednoma ubili v Hetinu na romunsko-jugoslovanski meji tri ženske, so po aretaciji priznali, da imajo na vesti še štiri druge umore in več vlomov. Leta 1933. so ubili dva zakonca v Srbskem Ištebeju, leto kasneje pa v Bašaidu najbogatejšega kmeta Milutina Grujiča in njegovo ženo Pri drugem zločinu so uplenili tudi okrog 700.000 dinarjev. Vse žrtve so ubili s sekirami, katere so nato pometali v bližnje vodnjake. Povrh so bili aretirani cigani izvežbani tatovi konj, ki so jih potem prodajali naprej v Romunijo. Policija je na podlagi njihovih izpovedi prijela še 13 drugih ciganov in tri ciganke. Zdi se, da bodo pojasnili tudi umor kavarnarja Gajdeka in njegove žene iz leta 1931., ki ga je izvršil cigan Lajoš Barbul, ki je močno sličen aretiranemu Dušanu Barbulu. Pri ciganih je kaj težko ugotoviti njihovo pravo ime, ker svojih imen nimajo nikjer zapisanih in jih tudi stalno menjujejo

Glasbeni večer, ki ne bo kmalu pozabljen:

Koncert Nikolaja A. Orlova

Snoči je v veliki filharmonični dvorani priredil koncert eden najznamenitejših sodobnih pianistov, Nikolaj Andrejevič Orlov. Za njegovo gostovanje je v Ljubljani vladalo precejšnje zanimanje tudi v krogih, ki se koncertov le redko udeležujejo, tako da je bila dvorana zasedena prav primerno.

Pred nedavnim je v isti dvorani koncertriral Aleksander Borovski, primera med obema umetnikoma tedaj ne leži daleč. Po tem, kar smo snoči slišali od Orlova, se nam upravičeno zdi, da je Orlov impulzivnejši, iznajdljivejši, zadnjim glasbenim globinam bližji. Njegov snočnji koncert pomeni razodetje.

V prvi točki (Mozartove Variacije v A-duru) je Orlov pokazal, kako močno se da lahko rešiti tehnične naloge, v kateri vsak umetnik zase razbira, podčrtava in zabrisuje nianse ter ustvarja glasbeno podobo, že s posebno barvo tonov, ki na svoj način vselej odgovarja osebnemu slogu skladatelja, pomagati do plemenite, žive polnosti in individualnosti. Prav ta značilnost je bila opazna ves večer pri delih slednjega skladatelja.

S fantastično presenetljivo ubranostjo je našel pot k nemirnemu, viharnemu Beethovnovemu duhu, ki se iz tihe nostalgije vzpenja k največjemu aktivizmu, željan boja, uporen in nasilen, spet vrača vedno nezadovoljen za čas v zatišje in išče novih poti k rešitvi. Plahutanje peroti, ki jih širita v let in zanašata v omagovanje moč usode in napon volje, ki hoče vzrasti čez moči ter kljubovati silam, ki jim ni mogoče biti kos — to skoraj neslišno trepetanje se je čutilo iz globine, nad katero so se v nezadržnem toku objemali, se lovili v bleščeči liniji in plavali, spodnašani po novih v logičnem miselno-čustvenem poteku, toni in akordi mojstra, čigar dela bodo po dražeči posebnosti za vselej ostala človeštvu privlačna. Živa, silna, prepričljivo nazorna je bila interpretacija Beethovnove Sonate v es-duru kakor jo je dal Nikolaj Orlov.

Sledile so Schumannove »Zvečer«, »V noči« in »Sanjarije«. Orlov je opravil veliko delo: približal nam je glasbo, ki se našemu času zdi sama po sebi močno tuja, vse preveč refleksivna v čustvu, angažirana na straneh, kjer naš okus ne najde pravega oporišča za razumevanje zanimanja, ki je bilo pritegnilo romantične ljudi. Tako oddaljene se nam že zde težnje in gibala dobe, ki vendar časovno še ni predaleč od nas. Orlov nam jo je oživil s polnostjo in sočnostjo, ki je tehtanju ukazala premirje, ker nam je neodoljivo, magično narekovala smisel za njeno razumevanje.

Kako različna od Ravelove »Ondine«, ki nam jo je podala v letošnji sezoni Švihlikova, je bila interpretacija iste kompozicije v izvedbi Nikolaja Orlova! Švihlikova se je omejila bolj na zunanjo podobo, z nekakšno ploskovitostjo, ki se je sicer lesketala v prelivajočih barvah, nam jo je podala Švihlikova, nekaj programatičnega bi skoraj dejali, je bilo v njenem podajanju te skladbe, Orlov pa je v mirni črti našel neverjetno množico drobnih odtenkov, ki so oživljali, po sebi morda dokaj monotono linijo, njegova inspiracija je na perfekten način pomagala kompoziciji do plastičnosti, razbirala globine in vzpetine ter ustvarila razgiban, pregleden muzikalni relief. Človeku, ki je bil poslušal Švihlikovo, in snoči Orlova, se je zazdelo, da je v mirno sliko kakor jo je ustvarila Švihlikova, nenadoma šinil plamteči ogenj duha — ustvarjalca in oživljevalca,

Patetična strast in sila sta govorili z veličastno radodarnostjo iz Skrbjabinovih »Šestih etud«. Orlov je z božansko močjo odprl na stežaj vrata vsemu zamahu, nasilnosti in bojaželjnosti, ki se neukrotljivo valé in obračajo v nekih od njih; v drugih je spet razpel mir in uravnovešenost nad pomirjajoče se kipenje.

Zadnji je bil na programu Chopin z mogočno »Balado v As-duru«, s »Šestimi preludiji«, z »Dvema mazurkama« in z iskrečim se »Scherzom«, v katerem se po razgibanostih neprestano ponavlja motiv resignacije, poln neke trpke vdanosti in omahljive zamišljenosti. Chopin je bil Orlovu še posebno blizu in pri srcu. Tako ga v Ljubljani najbrž ne bomo kmalu spet slišali, kakor snoči, v tako prepričljivi zvezi med plemenito strastjo in poetično otožnostjo, rahlo zagrenjeno, pa prav zato dražeče in vabljivo.

Občinstvo se kar ni hotelo raziti. Orlov je moral dodajati. Šele pozno se je izpraznila dvorana, iz katere je odšlo do kraja zadovoljno občinstvo.

Manipulacije z električnim števcem

Maribor, 11. marca.

Pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča se je začela danes razprava proti 34 letnemu gostilničarju Alojzu Simoniču iz Orešja pri Ptuju; ki je obtožen, da je v svoji hiši manipuliral z električnim števcem tako, da mu je kazal manjšo porabo toka, kakor je bila v resnici. Lansko leto je mestna elektrarna v Ptuju zamenjala svojim naročnikom električne števce s starimi. Ko je monter pregledoval stari števec, je opazil, da so bili vijaki napetostne tuljave obrabljeni. Zato je novi števec posebno previdno zaplombiral. Ko pa je čez nekaj dni prišel zopet nenadoma pregledat števec, je opazil, da je bila plomba odstranjena ter so bile izvršene na števcu neke spremembe. Pri pregledu knjig so potem ugotovili, da je Simonič porabljal do leta 1933 mesečno 16—22 kw elektrike, pozneje pa le 3 do 8 kw. Na električnem podjetju so potem ugotovili, da je Simonič oškodoval podjetje za 2343 din. Simonič sicer krivdo taji, toda odstranjene plombe in odklopitev sponke pri tuljavi ne more zatajiti. Razprava ob času poročila še traja.

Sportni spored za jutri

Jutrišnji športni spored ni tako obširen, kakor je bil zadnjo nedeljo, vendar je tudi dovolj bogat in zanimiv.

Glavna točka jutrišnjega programa je državno prvenstvo v skokih na 65 metrski skakalnici v Planici. Celoten planiški teden, ki bi moral trajati do 19. marca, je odpadel, to pot ne zaradi Norvežanov in FIS-e, ampak zaradi snega, ker ga je premalo. Kljub temu pa bo jutrišnje prvenstvo v skokih na 65 metrski skakalnici nad vse zanimivo. Velika mednarodna udeležba s strani Nemcev, ki so prišli z letošnjim svetovnim prvakom Bradlom v Planico bo to prireditev še povzdignilo. Bradl, ki se je še kot 18 leten fan v Planici proslavil po vsem svetu, je vedno naš mili gost.

Državno prvenstvo v skokih bo dopoldne in sicer tako, da ga bodo lahko videli tudi oni, ki bodo potovali z drugim vlakom v Planico. Na račun bodo prišli tudi vsi smučarji izletniki, kajti v Planici in dolini Tamar je še vedno dovolj snega.

Pestra bo tudi nogometna nedelja, četudi zaenkrat v Ljubljani nimamo ligaškega programa. Počakati bo treba še do prihodnje nedelje — tedaj bomo imeli v Ljubljani belgrajsko Jedinstvo. Ta teden pa je v našem nogometnem športu, po objavi Jugoslovanske nogometne zveze, kje bodo letos mednarodne nogometne tekme zopet vzbudil veliko nezadovoljstvo, zlasti v Zagrebu. Od osmih mednarodnih tekem, ki jih bo letos igrala naša reprezentanca na domačih tleh, je doslej določena samo ena. Zagrebčani so včeraj sklicali sestanek vseh ligaških klubov: Gradjanskega, Haška, Hajduka, varaždinske Slavije in Concordije. Na tem sestanku so se imenovani klubi izrazili, da popolnoma soglašajo z zagrebško nogometno podzvezo, ter zahtevajo takošnjo sklicanje izredne skupščine Jugoslovanske nogometne zveze. V primeru da Belgrad ne ugodi upravičenim zahtevam Zagreba glede razdelitve mednarodnih tekem na Zagreb in Belgrad, Zagrebčani v bodoče ne bodo dali v državno reprezentanco niti enega svojega igralca. Spor se v tej smeri vedno bolj zaostruje.

Kljub temu pa bomo imeli jutri celoten ligaški spored. Program je: v Belgradu: *Ljubljana : BSK*, in *Jugoslavija : Slavija* (Sarajevo), v Zagrebu: *Gradjanski : Bask* in *Hašk : Zemun*, v Splitu: *Hajduk : Slavija* (Varaždin) in v Skoplju: *Gradjanski : Jedinstvo*.

Favoriti za jutrišnje tekme so: BSK, Jugoslavija, Gradjanski (Zagreb), Hašk in Hajduk. V Skoplju imajo sicer domačini majhno prednost, vendar so se v zadnji tekmi pokazali v slabi formi, tako da zmaga Jedinstva ne bi mnogo presenetila.

Nogometni program v Ljubljani je: ob 10 dopoldne na igrišču Ilirije: *Mars : Kranj*, ob 15 na igrišču Ljubljane: *Svoboda : Korinar*, in ob 15.15 na igrišču Jadrana: *Jadran : Reka*.

Svojo sezono bodo jutri odprli tudi atleti s tekom čez drn in strn, ki bo ob 11 dopoldne na drsališču Ilirije pod Cekinovim gradom. Posebna zanimivost je tudi udeležba naših najboljših smučarjev Ilirije: Knapa, Kerštajna in Petriča. Ilirija in Planina nastopita s kompletnimi moštvi. Jutrišnji tek bo sijajen trening za državno prvenstvo v teku čez drn in strn, ki bo 2. aprila v Zagrebu.

Zakrivila je smrt mlade matere in nerojenega otroka

Maribor, 10. marca.

Zaradi mučne smrti, ki je zadela mlado Kristino Lipoglav, sta obtožena ter se zagovarjata danes pred senatom treh sodnikov v Mariboru 53 letna babica Frančiška Ivič iz Poljčan ter 25-letni mesarski mojster iz Konjic. Obtožena sta zaradi sledečega dejanja:

Lipoglav Kristina je bila služkinja pri orožniškem narednika Gvidonu Zorenču v Slov. Bistrici. Dekle je imelo razmerje z Antonom Povhom ter zanosilo. V tretjem mesecu pa se je odločila, da si bo dala odpraviti plod. Njen izvoljenec ji je v posebnem pismu opisal, h komu naj odide ter ji je nasvetoval babico Frančiško Ivič v Poljčanah. Sam jo je odpeljal s svojim motornim kolesom v Poljčane, od koder je potem Kristina odšla domov v Vrhole. Imela je hude bolečine ter je morala leči v posteljo, iz katere ni več vstala. V velikih mukah je splavila, čez nekaj dni pa je umrla na vnetju trebušne mrene. Pred smrtjo je zdravniku in staršem priznala, da je bila v Poljčanah pri neki babici, za njeno ime pa ni vedela, pač pa je točno opisala hišo, v kateri ta babica stanuje ter pot, po kateri se do nje pride. Na podlagi tega opisa je bila izsledena Frančiška Ivič, ki pa dejanje odločno zanika. Razvidno pa je iz sodnih spisov, da je bila že večkrat kaznovana zaradi kriminalnih splavov, dasi je tudi takrat vsako krivdo tajila. Povh pa prizna, da je pokojni Kristini povedal, da se Frančiška Ivič bavi s takimi posli ter jo je k babici tudi zapeljal in ji dal 400 din za stroške.

Razprava ob času poročila traja.

Ljubljansko gledališče

DRAMA — Začetek ob 20.

Sobota 11. marca ob 15: »Hlapci«. Izven. Znižane cene. — Ob 20: »Kaj je resnica«. Premiera. Premierski abonma.

Nedelja 12. marca ob 15: »Hollywood«. Izven. Znižane cene. — Ob 20: »Upniki na plan!«. Izven. Znižane cene.

OPERA — Začetek ob 20.

Sobota 11. marca: »Jesenski manevri«. Red A.

Nedelja 12. marca ob 15: »Ero z onega sveta«. Izven. Znižane cene. — Ob 20: »Ančka«. Izven. Znižane cene.

Mariborsko gledališče

Sobota, 11. marca, ob 20: »Prodana nevesta«. Red A.

Nedelja, 12. marca ob 15: »Vse za šalo«. Znižane cene. — Ob 20: »Matura«. Znižane cene.

Vremensko poročilo »Slovenskega doma«

Kraj	Barometersko stanje	Temperatura v C° največji	Temperatura v C° najmanjša	Relativna vlaga v %	Oblačnost (0—10)	Veter (smer, jakost)	Padavine m/m	Padavine vrsta
Ljubljana	763·7	9·0	-0·4	78	7	NW_1	—	—
Maribor	764·1	8·4	-2·0	80	10	NW_1	—	—
Zagreb	759·6	10·0	0·0	70	5	SE_2	—	—
Belgrad	757·5	6·0	2·0	70	7	WNW_1	10·0	dež
Sarajevo	759·2	3·0	0·0	90	10	0	1·0	dež
Vis	756·5	6·0	1·0	70	7	N_5	—	—
Split	755·7	10·0	4·0	40	7	NE_5	—	—
Kumbor	752·2	11·0	6·0	70	10	NE_6	18·0	dež
Rab	759·1	9·0	3·0	70	3	NNE_5	—	—
Dubrovnik	753·2	11·0	6·0	60	10	NE_5	3·0	dež

Vremenska napoved: spremenljiva oblačnost, sicer brez bistvenih sprememb.

Koledar

Danes, sobota, 11. marca: Sofronij.
Nedelja, 12. marca: Gregor Veliki.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Dunajska c. 6; mr. Hočevar, Celovška c. 62; mr. Gartus, Moste-Zaloška c.

Nedeljsko zdravniško dežurno službo bo opravljal od sobote od 8 zvečer do ponedeljka do 8 zjutraj mestni zdravstveni svetnik dr. Mis Franta, Poljanska cesta št. 15.-II, telefon št. 32-84.

Vojaški obvezniki in lastniki prevoznih sredstev se opozarjajo na priobčevanje vojaškega razporeda, ki bo jutri 12. marca 1939 ob 8 na Ambroževem trgu. — Obveznikom, ki so za primer mobilizacije oproščeni vojaške službe, kot n. pr. železničarji, poštni uslužbenci itd., ni treba priti. Lastniki prevoznih sredstev naj pridejo brez vozil, ker se vozil ne bo puščalo na trg.

V počastitev režiserja Milana Skrbinška pri njegovi 50. režiji dramskih predstav na odru Frančiškanske prosvete M. O. se uprizori v nedeljo, 12. t. m. ob 5 popoldne v frančiškanski dvorani Max Halbejeva drama v 3 dejanjih »Reka«, ki jo bo režiral jubilant sam. Predprodaja vstopnic v pisarni Pax et bonum od 3 do 10 din. Člani popust!

»Konec poti« je naslov Sherriffove vojne drame v šestih slikah v prevedbi Otona Župančiča, katero uprizori frančiškanska prosveta M. O. v Ljubljani na svojem XLII. prosvetnem večeru v soboto, 11. t. m. ob 8 zvečer v frančiškanski dvorani. Režira g. dr. Faganel. Priporočamo nabavo vstopnic v predprodaji, v pisarni Pax et bonum.

Društvo »Rejec malih živali« Ljubljana priredi v nedeljo, 12. marca ob 3 popoldne pri g. Ahčanu Jožetu, Ižanska c. 118 nazorno predavanje o oskrbovanju in prehrani kokoši, o umetnem in naravnem valenju, o odbiranju kokoši za pleme, o rejčevem orodju in pripravah in o knjigovodstvu v kokošjereji. Na to praktično predavanje vabimo vse ljubljanske in okoliške rejce.

Skladatelj Pavel Šivic nam je pripravil z najodličnejšimi sodelavci cel koncertni spored svojih del. Nastopili bodo: ga. Zlata Gjungjenac, ravnatelj Julij Betetto, prof. Marijan Lipošek, solo-saksofonist Miloš Ziherl, avtor sam kot pianist in pomnoženi Radio-orkester pod vodstvom dirigenta Šijanca. Skladateljski večer Pavla Šivica bosta priredila skupno Radio-oddajna postaja Ljubljana in Glasbena Matica. Večer bo pester in izredno zanimiv. Vstopnice bodo od ponedeljka dalje v predprodaji v knjigarni Glasbene Matice. Koncert bo v petek, 17. t. m. ob 20 v veliki filharmonični dvorani.

Odbor pevskega zbora ljubljanske Glasbene Matice prosi vse članstvo, da se udeleži drevi točno ob pol 7 važne pevske vaje mešanega zbora. Ker je to zadnja vaja pred nastopom v Celju, rabi tajnik zbora nekatere podatke, katere mu morajo sporočiti vsi člani vsaj do 20 danes zvečer.

Kitaristični solistični večer Stanka Preka bo v ponedeljek v mali Filharmonični dvorani. Začetek točno ob 20. Kitara je inštrument, na katerem se s tehnično spretnostjo lahko izvajajo tudi dela klasične vrednosti, saj so marsikateri stari mojstri napisali veilko del prav za kitaro. Prek bo izvajal dela skladateljev: Mozarta, Bacha, Beethovna, Paganinija, Schneiderja, Thonieja in Mertza, pa tudi svojo skladbo Nokturno bo Prek izvajal na tem večeru. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice. Večer bo v mali Filharm. dvorani ob 20 v ponedeljek, 13. t. m.

Luis Trenker v novem alpinskem filmu »Lavina ljubezni«. V kinu Unionu bomo po dolgem času zopet enkrat videli planinski film s slovitim alpinistom Luisom Trenkerjem v glavni vlogi. Opojnost belih planin, krasni posnetki, veselje zimskega športa in zimske gorske ture bo ugajalo vsem, ki si bodo ogledali ta film. Prijatelje belega športa in planinstva vabimo, da si brezpogojno ogledajo ta lepi film.

Društvo »Dom in šola« na III. drž. realni gimnaziji v Ljubljani bo priredilo v soboto 11. marca ob 20 v gimn. telovadnici roditeljski sestanek. Predaval bo g. prof. dr. Jože Lavrenčič »O srčni kulturi«. Starši odnosno njih namestniki so vljudno vabljeni, da se tega sestanka udeleže v čim večjem številu. Vstopnine ni.

Banska uprava je izdala Grebenčevo „Narodno pohištvo":

Novo pomembno narodopisno delo

Pokret za obnovo slovenske narodne umetnosti, ki ga je uvedlo pod vodstvom našega znanega zbiratelja narodopisnega gradiva, profesorja Otona G r e b e n c a, društvo »Probuda«, je dobil nadvse učinkovit izraz v pravkar izišli veliki mapi, ki ima naslov: **Prof. O. Grebenc, Moderno slovensko pohištvo po narodnih motivih.** Izdala in založila uprava dravske banovine v Ljubljani.

Velika mapa v izmeri 50×35 cm obsega dva dela zbirke, ki bo v celoti obsegala štiri dele. Vsebuje predvsem poseben zvezek z razkošno opremljenim uvodom, ki po načinu tipografske izvedbe spominja na pergamente starih misalov, s programatičnim člankom o zgodovinskem razvoju slovenske ljudske umetnosti, praktičnimi navodili za izdelovanje pohištva ter kazalom predlog k I. in II. delu izdaje. Glavno vsebino mape pa tvorijo polikromsko odtisnjene predloge vseh delov pohištva, ki pridejo v poštev za opremo izbe, spalnice, tujske in gostilniške sobe. Vse predloge so razvrščene na štiri in dvajsetih polah ter obsegajo vzorce pohištva, ki je komponirano na podlagi pristnih narodnih vzorcev iz sledečih okolišev:

Bela Krajina, Prekmurje, Dravsko polje, Notranjska, Ljubljanska okolica, litijsko in kumljansko Zasavje, Bohinj-Bled, Kamnik, Savinjska dolina, Pohorje, Krim, Golovec, Novo mesto, Krško polje in Stari log ob Kolpi.

Vse predloge so izdelane v mnogobarvni fotografiji ter so opremljene z vsemi prerezi, tlo- in narisi, merilom ter detajli, ki jih potrebuje obrtnik za izdelavo.

S pomočjo teh predlog si bodo mogli opremiti zasebniki, šole, župnišča, gostilne itd. svoje prostore v slogu, ki odgovarja njihovemu okolišu. S tem je avtor končno uveljavil pravilno izkoriščanje narodne motivike, ki naj se v sodobnem obrtu uporablja v kraju, kjer je nastala ter tvori tako vez med preteklostjo in sedanjostjo. Tako bomo lahko s ponosom govorili o svoji umetnostno-obrtni tradiciji, ki sega do naših pradedov in še delj.

Objavljeni načrti pohištva so sicer avtorjeve kompozicije, vendar se naslanjajo strogo na originale slovenske ljudske umetnosti. Srčne oblike ter vsi ostali dekorativni motivi s profilurami in barvami vred se strinjajo z ljudskimi originali, le da so z rahlimi spremembami prilagodeni zahtevam kompozicije, materiala in tehnike.

Ko čestitamo avtorju k tako uspelemu delu, ki bo brez dvoma prineslo preobrat v naše podeželsko pohištveno mizarstvo, ne smemo pozabiti, da gre glavna zasluga za izdajo njegove mape banovini, ki je dala sredstva za kritje izdatkov, kakršne terja tako bogato opremljeno tiskarsko delo.

Grebenčeva mapa ne bo služila le obrtnikom, temveč bo tudi sijajen pripomoček pri prostorčnem in dekorativnem risanju na vseh šolah, ki jim nakup knjige še posebno priporočamo. Treba pa bo z naročili hiteti, ker je delo izšlo, žal, le v pičli nakladi in bo gotovo v kratkem razprodano.

Vse tiskarsko, litografsko in knjigoveško delo je napravila Jugoslovanska tiskarna odlično.

Najnovejši izum za zdravniške predavalnice

Priprava, s pomočjo katere lahko vidiš podroben potek zdravniške operacije v sosedno sobo in še bolj natančno, kot če bi bil ob operacijski mizi

Pri nas v bolnišnicah še marsikaj ni tako urejeno, kakor bi bilo treba. To gotovo vedo vsaj tisti, ki jih je kdaj doletela ta nesreča, da so morali iskati nujne pomoči v bolnišnici, ker druge rešitve zanje ni bilo več. Živimo pač v skromnih razmerah in smo vselej, kadar spet sprožimo to vprašanje bolnišnic, že vnaprej prepričani, da ne bo nič zaleglo, če zahtevamo, ali pa prosimo. Da pa smo tudi v tej stvari nekam zelo zaostali, vedo tudi tisti naši bodoči zdravniki, ki danes še obiskujejo razna predavanja v prostorih naše bolnišnice, kjer naj bi si že bolj od praktične strani ogledali svoj bodoči posel. Pri nas ni nujno potrebnega prostora niti za najtežje bolnike, kaj šele za to, da bi zgradili primerne predavalnice, v katerih bi zdravniški naraščaj slišal in tudi videl v praksi to, česar se uči iz knjig in kar bo pri svojem bodočem poklicu moral znati.

Kako veliko skrb posvečajo bodočim zdravnikom na Francoskem, priča gotovo nov izum, ki ga hočemo opisati v naslednjih vrsticah. Hočemo vas popeljati za trenutek v najmodernejšo predavalnico, kakršno imajo na medicinski fakulteti v Parizu, in v kateri naj se dijaki, ki študirajo zdravniško vedo, seznanijo z vsem, kar morajo znati, če hočejo sami koga operirati, ne da bi pri tem imeli težko vest.

Človek se vsake stvari najboljše nauči tedaj, če jo vidi na lastne oči. Vsakemu zdravniku se je gotovo težko lotiti operacije kakega bolnika, če mu ni nikdar kdo prej praktično tega pokazal. Da bi se zdravniki učili svoje znanosti na živih ljudeh, to vendar ne gre. Treba je torej poskrbeti, da se bodoči zdravniki seznanijo praktično s svojim poslom. Toda, kako naj ti mladi medicinci na lastne oči vidijo najrazličnejše operacije. Saj se vendar — vsaj v mestih, kjer študira medicino mnogo dijakov — ne morejo vsi postaviti okoli operacijske mize, da bi jim tam njihov predavatelj razložil na živem človeku, kako je koga treba operirati na želodcu, na ledvicah, na slepiču itd. Ni prav, da si morajo to prakso dostikrat pridobiti mladi zdravniki šele potem, ko že opravljajo svoj poklic.

Film, ki kaže potek operacije - Petkratna povečava - Naravne barve

Na medicinski fakulteti v Parizu ima te vrste predavalnica, v kateri naj se dijaki seznanijo praktično s potekom najraznovrstnejših operacij, obliko amfiteatra. Operacije, ki jih dijaki gledajo, se ne vrše v tej predavalnici, pač pa v sosedni operacijski sobi, kjer sta samo zdravnik in na operacijski sobi njegov pacijent. Kljub temu pa v amfiteatralni predavalnici lahko natančno opazuje potek operacije 200 dijakov naenkrat. To so v Parizu dosegli s pomočjo nove iznajdbe, ki jo imenujejo episkóp. Priprava visi v operacijski sobi ob mizi, na kateri leži pacient. Operacijsko mizo in pacienta obsevajo močne svetiljke tega »episkópa«. Krožna zrcala mečejo celotno sliko operacijske mize skozi posebne leče in nato skozi nekako fotografsko kamero na velik objektiv, ki gleda na drugi strani stene v amfiteatralno predavalnico. Iz objektiva pa pade slika na posebno steklo, ki visi pred dijaki in predavalnici. Na tej svetli stekleni plošči dijaki lahko točno zasledujejo ves potek operacije. Še celo boljše vidijo, kakor pa če bi bili v operacijski sobi, kajti slika, ki jo gledajo na stekleni plošči, je petkrat povečana, poleg tega pa v naravnih barvah.

Poleg slike - razlaga po zvočniku

Toda ne bi bilo dovolj, če bi dijaki samo gledali to sliko. Marsičesa ne bi razumeli, zakaj je zdravnik, ki operira bolnika, naredil ravno tako in ne drugače. Potrebna je razlaga. Tudi za to je preskrbljeno. Nad operacijsko mizo visi mikrofon, v katerega zdravnik med operacijo govori in daje dijakom potrebno razlago, ki jo poslušajo v predavalnici po zvočniku.

Slabe in dobre strani izuma

Res, to je nekaj najpopolnejšega, kar si je mogla izmisliti sodobna tehnika. Pa vendar človek ni čisto zadovoljen z njo. Našel je na njej kljub temu še dve napaki, dve slabi strani. Prva je ta, da močne žarnice preveč grejejo in ima po nekaj minutah človek vtis — tako se je izrazil nek francoski zdravnik — kakor da se je znašel nekje v afriški Senegaliji. Žarnice razvijajo tako visoko toploto kljub temu, da imajo posebne vodne hladilnike. Druga slaba stran pa je ta, da tako močno svetlobo tudi težko prenese človeško oko. Toda proti tej napaki se zdravnik, ki operira, že lažje zavaruje: natakne si črna očala in je stvar rešena.

Pred kratkim je bila na medicinski fakulteti v Parizu prva operacija, ki jo je lahko gledalo 200 dijakov hkrati. Ta novost je povzročila med njimi mnogo zadovoljstva, saj so do tedaj morali gledati operacije z viška, z balkona v operacijski sobi sami. Prej niso mogli nikdar videti vseh podrobnosti kot zdaj s pomočjo episkópa. Vsega poteka operacije pa tudi zato niso mogli videti tako natančno, ker je zdravnik, ki je bolnika operiral, vedno zakrival z rokami ali pa z glavo tisti del bolnikovega telesa, ki bi ga dijaki morali v prvi vrsti videti.

Te ovire zdaj, ko poznajo episkóp, ni več. Dijaki lahko mirno sede na svojih prostorih v amfiteatralni predavalnici in pred seboj opazujejo na steklu ves potek operacije. Niso v operacijski sobi, pa vendar lahko vidijo natančno, kaj zdravnik dela z bolnikom, in slišijo obenem njegovo podrobno razlago po zvočniku

Res srečni so ljudje tam, kjer lahko s pomočjo najmodernejših sredstev izpopolnjujejo svoje znanje. Daleč smo od tega, da bi se zavzemali za to, da mora tudi naše dijaštvo, ki se je namerilo za človekoljubni zdravniški posel, dobiti v doglednem času takšne vrste predavalnico, kakršno imajo zdaj v Parizu. Saj se vendar zavedamo in tudi vsa slovenska javnost je prepričana o tem, da je treba mnogo prej poskrbeti za vse tisto, kar še dosti bolj pogrešajo naši bolniki in tudi naši zdravniki.

Notranjščina dunajske opere ob priliki neke večje svečanosti.

Sin cesarja Viljema po svetovni vojni prvič v Parizu

V prvi polovici meseca marca so v Nemčiji vsako leto velike svečanosti na čast nemškim vojakom, ki so padli v svetovni vojni. Takšne žalne svečanosti pa niso samo v Nemčiji, pač pa tudi v vseh tistih krajih izven nje, kjer so pokopani nemški vojaki, padli v svetovni vojni. Letos bodo velike svečanosti tudi v Parizu, in sicer že jutrišnjo nedeljo. Še prav posebno pozornost pa so vzbudile letos zaradi tega, ker se jih bo udeležil tudi sin bivšega nemškega cesarja Viljema II. To je tretji njegov sin Viljem Avgust Pruski. Tokrat se bo zgodilo prvič po svetovni vojni, da bo kateri od sinov bivšega nemškega cesarja obiskal Francijo.

V nedeljo bo prišlo v Pariz tudi večje zastopstvo bivših nemških bojevnikov. Vodil ga bo koburški princ. Te žalne svečanosti pa bodo dobile še posebni pomen zato, ker se jih bo, kakor rečeno, udeležil osebno tudi tretji sin bivšega cesarja Viljem Avgust Pruski, ki bo pri tej priliki tudi imel spominski govor.

Princ zdaj ponavadi biva v Berlinu in se zelo zanima za vse svečanosti in prireditve, ki jih prirejajo v Nemčiji in drugod narodni socialisti. V stranki sami igra tudi važno vlogo in je eden njenih najvnetejših članov. Pravijo, da redko kdo nosi s tolikšnim ponosom svojo narodnosocialistično uniformo, kakor ravno on, sin bivšega nemškega cesarja Viljema.

Daruj 1000 din — in plačal si en kamen za slovenski prosvetni dom v Ljubljani!

Ribiški čoln namesto krste

V nekem malem pristaniškem mestu ob Baltiškem morju so imeli te dni zanimiv pogreb. Takšnega menda še ni bilo nikjer. Ta dogodek ni svojevrsten po tem, da se ga je morda udeležilo izredno veliko število ljudi, pač pa le zato, ker je mrtvec imel čisto drugačno rakev, kakor pa jih imajo navadno drugi pokojniki. Bil je to najstarejši ribič v tistem malem pristaniškem mestecu. Preden je umrl, je bila njegova zadnja želja, da ga pokopljejo ne v navadni krsti, pač pa v malem ribiškem čolnu. Njegovi domači in drugi prijatelji so mu to poslednjo željo izpolnili. Položili so ga v majhen ribiški čoln in ga v tem čolnu postavili na mrtvaški oder nato pa ga tudi v njem pokopali. Razvil se je po mestu dolg sprevod pogrebcev, od katerih je večina menda res prišla k pogrebu ne toliko zaradi globokega žalovana nad pokojnikom in z željo, da mu izkaže poslednjo čast, pač pa iz radovednosti, kako bodo tega ribiča, položenega v ribiški čoln, pokopali. Po pogrebnih molitvah, so pogrebci odnesli čoln s truplom pokojnega ribiča na pokopališče, kjer je bila zanj izkopana jama. Vanjo so položili čoln s truplom in ga zagrebli. Še po smrti se ni mogel ločiti od čolna.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sobota, 11. marca: 12 Plošče izbrane se v venček nabrane, da vsakemu svoje zvočnik zapoje — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Radijski šramel — 14 Napovedi — 17 Otroška ura: a) Selma Lagerlöff: Kako je Niels Holgerson popotoval z divjimi gosmi. Povest v nadaljevanjih; b) Gašperček je bolan (člani rad. igr. druž.) — 17.50 Pregled sporeda — 18 Za delopust, igra Radijski orkester — 18.40 Presoja kandidatov za službe (g. dr. Vlado Smidt) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Beseda k pravniku (g. F. S. Finžgar) — 20 O zunanji politiki (g. urednik dr. Alojzij Kuhar) — 20.30 Vesel živalski krog. Zdaj, ko vladajo nam ribe, spet iz zvezd bomo razbrali, kakšne so tvoje hibe, in iz sanj modrost podali. Pester večer. Besedilo sestavil Fran Milčinski. Izvajajo člani rad. igr. druž. Sodelujeta Jožek in Ježek — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Za dober konec, igra Radijski orkster.

Drugi programi

Sobota, 11. marca: Belgrad: 20 Nar. pesmi — 21 Zab. konc. — 22.15 Plesna glasba — **Zagreb:** 20 Igra — 2030. Vok. konc. — 21 Zab. konc. — 22.20 Plesna glasba — **Praga:** 19.25 Ork. konc. — 20.30 Zab. spored — 22.30 Plesna gl. — **Sofija:** 18.45 Beethovnove skladbe — 19.30 Trio — 20 Vokalni konc. — **Varšava:** 19 Ork. konc. — 21 Ork. zbor in solisti — 23.15 Plesna gl. — **Budimpešta:** 19.20 Arije — 20.20 Igra — 22 Plesna gl. — 23 Ork. konc. — **Trst-Milan:** 21 Igra — **Rim-Bari:** 21 Opereta — **Dunaj:** 20.10 O sodobnih stvareh — **Berlin:** 20.10 Vojaški večer — **Königsberg:** 20.10 Zbor — **Frankfurt:** 20.15 Straussova opereta »Netopir« — **Monakovo:** 20.10 Plesni večer — **Strassbourg:** 19.30 Nar. pesmi — 20.30 Ork. koncert.

Nemški ministrski predsednik Goering na svojem sprehodu v San Remu v Italiji. Dalj časa že biva v Italiji in bo šel tudi v Tripolis, nato pa v Rim, kjer se bo sestal z vodilnimi italijanskimi osebnostmi.

Mesto Madrid kjer so zadnje dni divjali hudi nemiri zaradi komunistične vstaje in kamor bodo po najnovejših napovedih v kratkem vkorakale čete generala Franca

1. Vojašnica de la Montana.
2. Glavna pošta.
3. Vojno ministrstvo.
4. Bolnišnica.
5. Mestno poglavarstvo.
6. Puerta del Sol.

Norman Railly Raine: 64

JUNAŠTVA ROBINA HOODA

ZGODOVINSKI ROMAN S SLIKAMI

Sama je bila sredi nočne teme. Zamolklo so odmevali njeni koraki na koncu kamenitnega hodnika, in če je ne bi bili ljubezen ter zvestoba do drage gospodarice pripravile k temu odločnemu dejanju, ki naj bi rešilo vse, kar se je sploh še dalo v novem položaju rešiti, potem bi se bila prav gotovo prestrašila svojih lastnih korakov. Toda premagala je strah, ki se je javljal v njenem plašnem srcu. Stisnila je zobe, ko je začutila, da se pričenja bati in da ji v sencih burno bije žila. Ni zbežala nazaj v svetle sobe, da bi se skrila pred pošastmi in prikaznimi, ki jo morda zasledujejo in se plazijo za njo tiho po prstih. Njeno srce je bilo polno grenkobe in obupa, obup pa ne pozna strahu, ampak daje tudi plašnemu človeku nepričakovano moč, da lahko izvede dejanje, za katero se je bil odločil v težki uri.

Kmalu je stopila skozi stranska vrata na prosto. Ozrla se je nazaj proti gradu. Vse je bilo tiho, le enakomerni koraki straž, ki so hodile ob grajskem obzidju, so odmevali v pusto noč. Nihče je ni bil opazil.

Stekla je urno po grajskem bregu in že se je izgubila v mračnih, temnih ulicah, v katerih je bilo že zdavnaj zamrlo slednje življenje. Zdavnaj so že bile pogašene luči po ubožnih kočah. Nihče več ni bedel v teh ozkih, tihih ulicah, kjer se je prelival gosti mrak.

Pošastna je bila ta nočna tišina, toda Bess ni bilo prav nič strah.

Gnalo jo je z nevzdržno naglico naprej spoznanje, da mora v prvi vrsti točno izvesti naročilo, ki ji ga je bila naložila lady Marian, preden je bil vstopil v sobo sir Guy Gisbourneški. Potem pa je morala obvestiti tudi Mucha, da je sir Guy Gisbourneški presenetil lady Marian, ko ji je hotela izročiti pismo. Povedati mu je morala, da je dal sir Guy lady Marian odvesti v ječo. Naj se njen dragi Much pobriga za to, da bo o tej stvari zvedel Robin Hood in jo rešil iz ječe.

V teh mislih ji je čas kaj naglo mineval. Sama ni vedela kdaj se je znašla pred vrati gostilne »Pri Saracenski glavi«. Tako dobro ji je bila ta krčma znana. Koliko veselih ur je bila v tej krčmi že preživela! Zdaj pa prihaja s tako žalostno novico!

Vsi so jo tod poznali.

Udarila je krepko po vratih kakor je bilo predpisano, in prisluhnila. Vprašali so jo, in povedala je dogovorjeno besedo.

Dobrodušni krčmar Prin jo je takoj prepoznal.

Odprl ji je vrata in jo spustil noter.

Čeprav jo je dobro poznal, se je vendarle na vso moč začudil. Ni mu šlo v glavo, kaj bi bilo utegnilo Bess prignati v njegovo krčmo ob tako pozni in nenavadni uri. Najbrž je prinesla kakšno izredno važno vest, o tem ne more biti dvoma. Toda stari krčmar je znal potlačiti svojo radovednost; ni je hotel prav ničesar vprašati. Bo že sama povedala, kaj jo je prineslo, si je dejal.

Bess je vstopila. Luč jo je najprej še slepila.

Ko se je privadila, je hlastno vprašala:

»Kje je Much?«

»Spodaj v skrivališču... spi!« ji je odgovoril krčmar ter ji pokazal skrivna vrata, ki so vodila s prvih tal v krčmi navzdol v podzemlje. Tod, pod gostilno so imeli uporniki že dolgo časa svoje prav pripravno in tudi varno skrivališče.

»Brž ga pokliči!« je zaprosila Bess.

Gostilničar je stopil k vratom, jih dvignil in zaklical v globino z močnim glasom:

»Hej, Much, pridi!... Dvigni se, zaspanec!... Obisk si dobil!«

Rahel smeh se mu je razlezel po obrazu.

Kaj neki je bil pomislil ta hip ljubeznivi starček? Molčeč, pa zaupljiv mož je bil. Morda se je bil na skrivnem spomnil tistih zlatih časov, ko so tudi njega čakala prijazna dekleta in so ga imela rada. Davno je že bilo vse to, zdaj se že niti več ne bi mogel spomniti, kdaj in kje! Ah, takrat je bil res marsikaj doživel! Kaj hočete, mladega človeka vleče k dekletom! Pri teh mislih se je Prin popraskal za ušesi.

Spodaj se je na pogradu zaslišal šum. Štorkljanje se je oglasilo po vegastih tleh. In ni trajalo dolgo, ko se je vrhu lestve, ki je vodila iz podzemnega prostora v gostilno, prikazal Much, še ves krmežljav od spanja in razkuštran. Najprej se je pretegnil in si pošteno pomencal oči, potem pa se je ozrl okrog sebe po gostilni.

Kakor da sam sebi ne bi mogel prav verjeti, se je zastrmel v Bess. Začudil se je in gledal, pa ne dolgo. Obraz se mu je razlezel prav kmalu v širok, prijazen nasmeh. Še sanjalo se mu ni ta trenutek, da bi bila Bess morda utegnila priti sem ob tako nenavadni uri zaradi česa drugega kakor zaradi njega samega. Saj tako pozno ženske sicer ne prihajajo na obiske.

Pogledal jo je s svojimi dobrodušnimi očmi in se ji še prijazneje nasmehnil. Bess pa ga je nestrpno potegnila za roko in ga izvlekla z vrha lestve v gostilniško sobo.

Vrata, ki so naskrivnem vodila v podzemne prostore, so se zaprla, Bess in Much pa sta s Prinom stala v sobi, ki jo je mrtvaško bledo razsvetljevala ena sama svetilka, pa še ta je bila privita, da ne bi nihče nepoklicani utegnil od zunanje strani zapaziti, da v gostilni ob tako pozni uri še svetijo.

»Bess, kaj pa te je prineslo tako pozno?« je vprašal Much, ki se je končno zresnil, ko se je pazljiveje zagledal v Bessin obraz in na njem zapazil nekakšno resnobo in prestrašenost.

»Kaj se je bilo zgodilo?«

Bess ga je potegnila k sebi ter mu začela govoriti tiho, pa zelo hitro in razburjeno, kakor da njej sami grozita nesreča in gorje, ki sta že zadela njeno drago lady Marian in ki grozita s poginom kralju Rihardu ter Robinu Hoodu.

Dalj ko je Bess pripovedovala, kaj se je bilo že zgodilo in kaj bi se moralo še zgoditi, bolj se je Muchu resnil obraz, bolj zamišljen mu je postajal pogled. Njegove oči so se od časa do časa zagledale v Bess. Čudil se je, odkod je vzela ta mehkužna, razvajena ženska, ki se zna le dobrikati, toliko resnosti in poguma, hkratu pa je razmišljal, kaj bi najbolj kazalo podvzeti za začetek.

Bess je končala svojo pripoved:

»Povej, prosim te, gotovo vse, kar sem ti bila povedala, svojemu gospodarju Robinu Hoodu!«

Proseče ga je pogledala v oči.

Much je nekaj časa molčal kakor bi se bil o važni stvari odločal, potem pa je dejal:

»Povej mi, kje naj bi se Dickon sestal s kraljem?«

Jezno se je zadrla nanj Bess. V strahu je kar odskočil.

»Kaj me brigajo vsi ti vaši kralji!«

Njej je hodila v misli le njena draga gospodarica lady Marian, vse prej in vse bolj ji je bila pri srcu kakor kralj Rihard z Levjim srcem. To pa je bilo konec krajev povsem razumljivo, saj ji je bila po vsem usoda lady Marian mnogo bližja in nevarnejša kakor pogin, ki je grozil kralju Rihardu.

V zadregi ji je odvrnil Much:

»Toda, draga moja Bess, jaz prav res ne morem ničesar napraviti za kralja, če ne vem, ne kje je, ne kje bi utegnil prestreči njegovega namenjenega ubijalca Dickona!«

»Robin Hood mora rešiti mojo gospodarico!« je vzkliknila Bess tako togotno, da se je zazdelo Muchu kakor bi se pripravljala, da se bo zdaj, zdaj zakadila vanj in ga začela obdelavati s pestmi.

»Slovenski dom« izhaja vsak delavnik ob 12. Mesečna naročnina 12 din. za inozemstvo 25 din. Uredništvo: Kopitarjeva ulica 6/III. Telefon 4001 do 4005. Uprava: Kopitarjeva ulica 6.
Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: K. Čeč. Izdajatelj inž. Jože Sodja. Urednik: Mirko Javornik.